

OBSITOS DETEKTÍVEK LAPJA

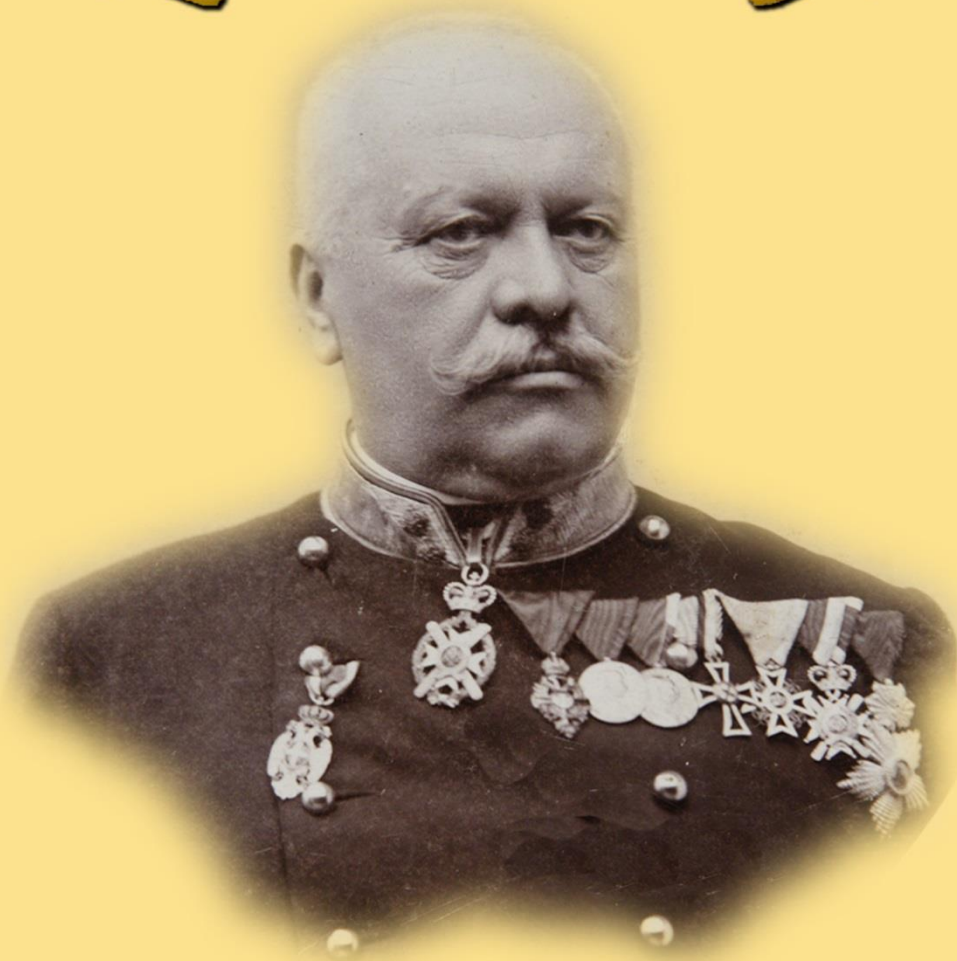

AZ OBSITOS DETEKTÍVEK EGYESÜLETÉNEK KULTURÁLIS ÉS SZAKMAI FOLYÓIRATA

ALAPÍTVÁ: 2013

II. ÉVFOLYAM, 2014/1-2. SZÁM

ONLINE (INTERNETES) KIADÁS

báró Splényi Ödön
1842 - 1909

OBSITOS DETEKTÍVEK LAPJA
az Obsitos Detektívek Egyesületének kulturális és
szakmai online (internetes) folyóirata

Megjelenik: háromhavonta

Kiadja:	Obsitos Detektívek Egyesülete
Székhely:	1184 Budapest, Hengermű utca 4. szám
Felelős kiadó:	Dr. Kovács Lajos elnök
Szerkeszti:	a Szerkesztőbizottság
Elnök-főszerkesztő:	Dr. Kovács Gyula
Tagok:	Alberti Bálintné dr. és Fehér Gábor Miklós
Olvasószerkesztők:	Keglovicsné Mester Györgyi és Óri-Kiss Gyöngyi
Szerkesztőség:	1101 Budapest, Pongrác köz 3. szám I. 4. ajtó ☒ 1475 Budapest, Postafiók: 345. Telefon: +36 30 6502130, telefax: +36 1 7002338 E-mail: obsitos.detektivek.lapja@gmail.com Honlap: http://obsitosdetektivek.5mp.eu/
Borítóterv és grafika:	Dr. Kovács Gyula és Dr. Szomor Sándor
Lapnyilvántartási szám:	CE/34909-4/2012. HU ISSN 2064-4043 (Online) HU ISSN 2064-7239 (Nyomtatott)

Közlési feltételek

A Szerkesztőbizottság olyan kéziratokat vár közlésre, amelyek egyfelől a büntetőjoggal és a kriminalisztikával, ezen belül különösen a bűnüldözéssel foglalkoznak, másfelől pedig betekintést engednek a korábbi bűnügyek tapasztalataiba. Szívesen vesszük azokat az írásokat is, amelyek e folyóirat vagy bármely más szakmai lap cikkeivel kapcsolatos észrevételeket és javaslatokat tartalmaznak. Azoknak az anyagoknak a közlésétől sem zárkózunk el, amelyek az egyesületi élettel összefüggő szabadidős, kulturális és sporttevékenységet mutatják be.

A szakmai jellegű írásoknak tükrözniük kell a hazai és a külföldi szakirodalom ismeretét, épp ezért a művekhez forrás- és irodalomjegyzéket kérünk csatolni. A szerzők álláspontját lapunk torzításmentesen közli, de az írásokban megjelenő megállapítások és következtetések nem feltétlenül azonosak a Szerkesztőbizottság véleményével, ezért az írás tartalmáért teljes mértékben a szerző felel.

A Word formátumban, 12 betűpont méretben és egyes sortávval készített kéziratokhoz mellékelni kell a szerző nevét, rendfokozatát, szolgálati helyét és beosztását (ha van), telefonszámát, e-mail címét, valamint lakcímét (levelezési címét). A Szerkesztőbizottság – az érdemi mondanivaló érintetlenül hagyása mellett – fenntartja a jogot a mű után közlésére, a kéziratok kommentálására, korrigálására, stilizálására és tipografizálására.

„Milyen úton induljunk el? – merült fel lapalapításkor a kérdés. *Bármelyiken* – hangzott a válasz, ami annyit jelent, hogy szakmai téren nincs tabutéma. Nem adunk helyet viszont semmiféle politikai, illetve rasszista, kirekesztő, homofób, xenofób, valamint egyéb gyűlöletkeltésre alkalmas megnyilvánulásnak, ellenben nem fogjuk véka alá rejteni a véleményünket akkor, ha szakmai problémákat tapasztalunk. Erre főszerkesztőként a szavamat adom.”¹

Tartalomjegyzék

Dr. Kovács Gyula	
<i>Elmúlt egy év</i>	4
<i>Jogalkotói lelemények I.</i>	6
Horváth István	
<i>A betöréses lopás jellemzői</i>	12
Dr. Kovács Lajos	
<i>Az emberölések utólagos felderítésének helyzete és tapasztalatai Magyarországon</i>	29
Dr. Kovács Gyula – Őri-Kiss Gyöngyi	
<i>Beszámoló egy konferenciáról</i>	38
Rapcsák István – Antal László	
<i>Lakásban elkövetett rablás felderítése</i>	41
Dr. Kovács Gyula – Dr. Kovács Lajos	
<i>Beszámoló az Obsitos Detektívek Egyesületének 2014. évi közgyűléséről</i> ...	46
Mester Györgyi	
<i>Kettecskén (bűnügyi novella)</i>	50
Dr. Fülöp Valter	
<i>Leltár (vers)</i>	54

¹ Obsitos detektívek Lapja, 2013. évi 1–4. szám, Milyen úton induljunk el? – Főszerkesztői gondolatok.

Főszerkesztői gondolatok

Dr. Kovács Gyula
a Szerkesztő Bizottság elnöke
főszerkesztő

Elmúlt egy év²

„Nálunk mindenki társadalmi munkában, mindenféle ellentételezés nélkül teszi a dolgát, még a szerzők is lemondanak a honoráriumukról. A Szerkesztőbizottságot és a Szerkesztőség tagjait a szakmaszeretet hajtja, próbálunk értéket teremteni. Úgy véljük, túl sok van bennünk ahhoz, hogy mondandóink a számítógépeink merevlemezeinek virtuális asztalfiókjában szunnyadozzanak vagy tudásunkat a különböző internetes közösségi portálok üzenő falain szórjuk szét.”³

A lapalapítás, pontosabban az Obsitos Detektívek Lapjának nyilvántartásba vétele óta eltelt több mint egy esztendő. Szokás ilyenkor egyfajta mérleget készíteni, mintegy számot vetni az elvégzett munkáról.

Nos, 2013 telén sikerült megjelentetni a lapot internetes (online) formátumban, ami mindenféleképpen pozitív dolog. Az Obsitos Detektívek Lapjának 2013/1–4. összevont száma, 114 oldalnyi terjedelemben jelent meg a honlapunkon (<http://obsitosdetektivek.5mp.eu/>).

Hagyományos (nyomtatott) formátumban azonban nem tudtunk megjelenni, ami a mérleg serpenyőjét a negatív irányba billentette. Ennek oka alapvetően (és nem alapvetően is) a pénzügyi források hiánya volt. A lapot alapító Obsitos Detektívek Egyesülete ugyanis önálló bevétellel – a tagdíjakat nem számítva – nem rendelkezik, támogatók, közismertebb megnevezésben szponzorok nem akadtak (sőt, nagyon nem akadtak), saját zsebbe pedig hiába nyúltunk: üres volt az is.

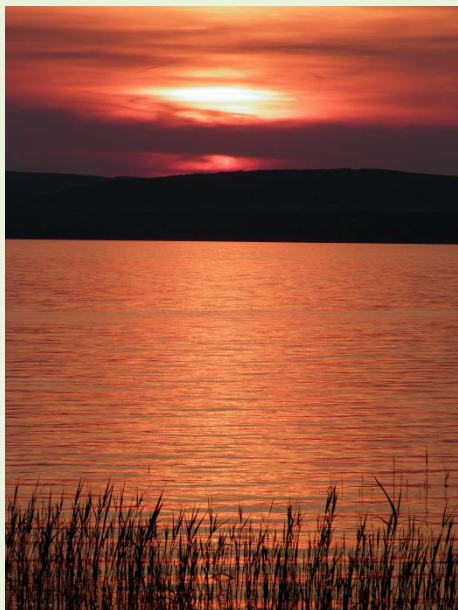
Most viszont valami megmozdult (vagy elkezdődött), amelynek eredményeképpen a lap első, 2014/1–2. összevont számát tarthatja a kezében (és természetesen olvashatja is) a tisztelt érdeklődő. Higgyék el, nagy öröm számunkra a hagyományos formában történő megjelenés, aminek – őszintén remélem – lesz még folytatása.

² Fotó: dr. Kovács Gyula [KGyul@].

³ Részlet a szerző 2014. május 22-i közgyűlési hozzászólásából. Lásd még lapunk *Beszámoló az Obsitos Detektívek Egyesületének 2014. évi közgyűléséről* című cikkét!

Itt illik köszönetet mondanom a szerzőknek, akik kétségbeejtő anyagi helyzetünket látva, lemondtak a honoráriumukról, valamint olvasószerkesztőinknek, Mester Györgyinek és Őri-Kiss Gyöngyinek, akik – ugyancsak ellentételés nélkül –, mondhatni éjt nappallá téve végezték a feladatukat. Köszönöm, köszönöm, nagyon-nagyon köszönöm!

Az Obsitos Detektívek lapja első, online számának megjelenését követően, 2013 decemberében interjút készített velem Hay András, a Radio Q 99.5 szerkesztőriportere, aki a bevezető beszélgetést követően Csokonait parafrázálva tette fel a kérdést: *„Az is bolond, aki új folyóiratot alapít és szerkeszt Magyarországon?”*⁴

A kérdést természetesen nem hagytam megválaszolatlanul. Akit érdekel a felelet, az hallgassa meg a riportot.⁵

E riporttal, illetve a lapalapítással és szerkesztéssel összefüggésben (és valamennyire az akkor elhangzott kérdésre reflektálva), itt és most hadd idézzem Szörényi Levente–Bródy János *A hitetlenség átká* című, méltán elhíresült dalának refrénjét:

*„Nem lehet, nem lehet,
értsétek meg, nem lehet.
Hit nélkül sem alkotni,
sem élni nem lehet.”*

Ugye, milyen egyszerű, barátaim?

E gondolatok jegyében kívánok minden kedves olvasónknak kellemes, de egyben aktív pihenést és tartalmas nyaralást!

⁴ Csokonai Vitéz Mihály: A méla Tempefői (1793).

⁵ <http://www.radioq.hu/> (Radio Q 99.5).

Dr. Kovács Gyula⁶

Jogalkotói lelemények I.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 2013. évi módosításai

„Az elmúlt évekhez hasonlóan minden korábbinál több törvényt és kormányrendeletet, és összességében is történelmi rekordot jelentő mennyiségű jogszabályt hozott a 2013-as év – derült ki a Wolters Kluwer Kft. által kiadott Jogtár adataiból. Tavaly átlagosan napi négy jogszabály született, a törvények száma átlépte a 250-et, a jegybanki rendeletek száma másfélszeresére nőtt. A jogszabályok és a határozatok összesen 90 ezer oldalt tettek ki a Magyar Közlönyben.”⁷

BEVEZETÉS HELYETT

Szögezzük le (én leszögezem): jogalkotóink a tavalyi évben igencsak kitettek magukért. Szinte hihetetlen, de az Országgyűlés 2013-ban mindösszesen kétszázötvenkettő (igen, annyi) törvényt alkotott. Némelyikük, például az évben a legutolsó, az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCLII. törvény,⁸ százhetvenkettő oldalon, százkilencven törvényt módosított. Nem mellesleg az inkriminált közlőny négyszáztizennégy oldalra rúg. Ez ám a teljesítmény!

De haladjunk szép sorjában!

Példának okáért vegyük az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódó más törvények módosításáról szóló 2013. évi CLXXXVI. törvényt,⁹ amely kétszázhuszonkettő közlőnyoldalt nyit terjedelemben tizenhét törvényt módosított, köztük a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényt (továbbiakban: Be.), harminc oldalban. Az „átgondolt” jogalkotási folyamat eredményeképpen a

⁶ A szerző szellemi szabadfoglalkozású jogász, oktató, újságíró és szakíró. A Magyar Bűnüldöző folyóirat és lapunk főszerkesztője, képzési szakértő.

⁷ Forrás: Napi négy jogszabály született 2013-ban [Jogi Fórum – Hírek (http://www.jogiforum.hu/hirek/30996?utm_source=jfh&utm_medium=email&utm_campaign=20141)].

⁸ Megjelent: Magyar Közlöny (a továbbiakban: MK) 2013/222. (XII. 30.) szám.

⁹ Megjelent: MK 2013/190. (XI. 18.) szám.

törvény a büntetőeljárás-jogi törvényt 2013. november 19-től, illetve 2014. január 1-jétől és január 2-ától is módosította. (Nagyon sürgős lehetett a hölgyeknek és az uraknak, hiszen a törvényt 2013. november 18-án hirdették ki, amihez képest a november 19-i hatálybalépés...)

A mókás az egészben az, hogy 2014. január 1-jétől az egyes törvényeknek a gyermekek védelme érdekében történő módosításáról szóló 2013. évi CCXLV. törvény,¹⁰ ugyancsak módosította a büntetőeljárás-jogi törvényt. E törvény, huszonöt közlőnyoldalon, tizenhét egyéb törvényt is módosított, maga a közlőny pedig kétszázötvennyolc oldalt tesz ki. Figyelmet érdemel továbbá, hogy a hivatkozott közlőnyben jelent meg a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény, amelynek 102. § d) pontja szintén módosítja a büntetőeljárás-jogi törvényt. A módosítás az országgyűlési képviselők 2014. évi általános választása kitűzésének napján lépett hatályba.¹¹

Jelzem, hogy az eddig felsorolt törvényekkel korántsem értünk még a módosítások végére, ugyanis az egyes büntető tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi LXXVIII. törvény,¹² szintén módosította a büntetőeljárás-jogi törvényt. A hivatkozott közlőny száznyolc oldalnyi terjedelemben jelent meg, ebből az inkriminált törvény tizenöt oldal, és a törvény a Be. kivételével még kilenc jogszabályt módosított (ez a többi törvényhez képest igencsak nyúlfarknyi teljesítmény volt).

A BE. 2013. ÉVI MÓDOSÍTÁSAI

A számba vett néhány változás, persze, csak a jéghegy csúcsa, pontosabban jellemzően az utóbbi két hónap jogalkotási terméke. Most vessünk egy pillantást hátrafelé, tekintsünk vissza, mondjuk, egészen 2013. január 1-jéig (ez jó hosszú pillantás) és lássuk, hogy az eltelt egy esztendőben mi történt a büntetőeljárás-jogi törvénnyel!

Íme, a módosítások, minden különösebb kommentár nélkül.

A hatálybalépés napja	A módosító törvény megnevezése
2013. január 1.	Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény Egyes törvényeknek és törvényi rendelkezéseknek a jogrendszer túlszabályozottságának megszüntetése érdekében szükséges technikai deregulációjáról szóló 2012. évi LXXVI. törvény A járások kialakításáról, valamint egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény Az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény A Schengeni Információs Rendszer második generációja keretében történő információcseréről, továbbá egyes rendészeti tárgyú

¹⁰ Megjelent: MK 2013/218. (XII. 23.) szám.

¹¹ A hatálybalépés napja: 2014. április 6.

¹² Megjelent: MK 2013/96. (VI. 13.) szám.

	törvények ezzel, valamint a Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról szóló 2012. évi CLXXI. törvény Az egyes igazságügyi törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXI. törvény A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény
2013. január 2.	A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény
2013. június 29.	Egyes büntető tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi LXXVIII. törvény
2013. július 1.	A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény Egyes büntető tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi LXXVIII. törvény
2013. augusztus 1.	Egyes törvényeknek az Alaptörvény negyedik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CXXXI. törvény A vallási közösségek jogállásával és működésével kapcsolatos törvényeknek az Alaptörvény negyedik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CXXXIII. törvény
2013. szeptember 1.	A büntetőeljárások időszerűségének javítása érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi CXII. törvény
2013. november 19.	Az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódó más törvények módosításáról szóló 2013. évi CLXXXVI. törvény

A fenti táblázatból jól látható, hogy 2013-ban a büntetőeljárás-jogi törvényt hét alkalommal módosították. Az is kitűnik, hogy egy bizonyos időpontban számos törvény is megváltoztatta a büntetőeljárás-jogi törvényt, illetve egy-egy törvény (pl. a 2012. évi CCXXIII. törvény) több időpontban módosította a büntetőeljárás-jogot. Avatatlan szemlélődő akár gratulálhatna is e teljesítményhez, csak hogy a jogalkotás eredményességét nem kilóra (mennyiségre) mérik.

Persze, ezt nem mindenki gondolja így. A Jogi Fórum hivatkozott cikkének fűlszövege egyenesen *„történelmi rekordot jelentő mennyiségű jogszabályt”* emleget (a Dreher sör mellett legyünk büszkék erre is), amely *„nagyjából meg is felel a kormányzati törekvéseknek”*. A szerző a továbbiakban Kövér Lászlót, az Országgyűlés elnökét idézi, aki *„tavaly ősszel már felvetette, hogy növelni kellene a rendeleti kormányzás súlyát a magyar jogalkotásban”*. A miértre a cikkíró nem tér ki, de nekem a rendeleti kormányzással összefüggésben rögvest a Népköztársaság Elnöki Tanácsának (NET) rosszlelkű törvényerejű rendeletei jutottak eszembe. Magyarországon ugyan a rendeleti kormány-

zásnak, ha úgy tetszik, valóban vannak történelmi hagyományai, de ennek elemzése-értékelése itt és most nem feladatom.

De ne ringassuk magunkat abban a tévhitben, hogy a Magyar Közlöny 2013/222. (XII. 30.) számában megjelent 2013. évi CCLII. törvény volt az utolsó új, illetve olyan jogszabály, amely jogszabályokat módosított és/vagy helyezett hatályon kívül.

Az előzőekben írtam, hogy e közlöny terjedelme négyszáztizennégy oldal. Arról viszont nem esett szó, hogy a közlönyben még tizenhárom Kormányrendeletet, öt miniszteri rendeletet és tíz közjogi szervezetszabályozó eszközt (Kormányhatározatot és miniszterelnöki határozatot) hirdettek ki.

És ezzel még mindig nincs vége!

Lássuk csak, hogy a 2013-as évből hátralevő két nap alatt, micsoda emberfeletti teljesítményre volt képes a jogalkotó gépezet! Emberbaráti szeretetből és a kedves olvasó türelmével nem visszaélve, csak a közlönyök számát, a megjelenés időpontját és az oldalszámot ismertetem:

- Magyar Közlöny 2013/223. (XII. 30.) szám, háromszázötvenkettő oldal,
- Magyar Közlöny 2013/224. (XII. 30.) szám, kettőszáznyolcvannyolc oldal,
- Hivatalos Értesítő (HE – a Magyar Közlöny melléklete) 2013/62. (XII. 31.) szám, háromszázötvenhat oldal,
- Magyar Közlöny 2013/225. (XII. 31.) szám négyszázhatvanhárom oldal.

Itt a vége! Látható, hogy az év utolsó két napján sikerült még ezernyolcszázkilenc oldalnyi joganyagot „összehozni”.

A tavalyi (2013-as) esztendő hevenyésztett mérlege tehát a következőképpen alakult:

- kétszázötvenkettő törvény,
- ötszázhatvanöt Kormányrendelet,
- negyvenkettő KIM (közigazgatási és igazságügyi miniszteri) rendelet,
- nyolcvanhárom BM (belügyminiszteri) rendelet,
- kétezer-ötvenhét Kormányhatározat,
- három ME (miniszterelnöki) rendelet,
- százötvenhárom (ME) miniszterelnöki határozat.

Jelzem, hogy a többi jogszabályt és egyéb közjogi szervezetszabályozó eszköz nem listáztam ki. A 2013-ban alkotott jogszabályhalmaz és közjogi szervezetszabályozó eszköz százhuszonöt közlönyben és hatvankét Hivatalos Értesítőben, mindösszesen száztizenegyezer-hétszázhárom oldalon jelent meg. *„Ez jó mulatság, férfimunka volt!”¹³*

Az elmúlt három év jogszabályalkotását a következő táblázat¹⁴ jól szemlélteti. A táblázat adataiból a töretlen lendület vitán felüli. Egyedül a szerző által egyéb rendeletnek aposztrofált jogszabályoknál érhető tetten egy hangyányi visszaesés.

A táblázat utáni fejezetben pedig nyomon követhetjük a büntetőeljárás törvény soron következő változásait.

¹³ Vörösmarty Mihály: Gondolatok a könyvtárban (vers).

¹⁴ Forrás: Napi négy jogszabály született 2013-ban.

Évszám	2011	2012	2013	Százalékos arány (2012/2013)
Összes jogszabály	1180	1295	1439	111,12%
Tipizálás (csoportosítás)				
Törvény ¹⁵	213	225	254	112,89%
Kormányrendelet	379	447	565	126,40%
Egyéb rendelet ¹⁶	588	623	620	99,52%

Nézzük tehát, mi jöhet még!

A BE. 2014. ÉVI MÓDOSÍTÁSAI

Azt gondolom, ha hátrapillantottunk, akkor vessük a tekintetünket előre is. Nézzük meg, hogy a Be. módosítását illetően, mi várható a közeljövőben.

A következő táblázat a Be. 2014-es – eleddig kihirdetett és részben hatályos – módosításait tartalmazza, ugyancsak részletesebb kommentár nélkül.

A hatálybalépés napja	A módosító törvény megnevezése
2014. január 1.	Egyes büntető tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi LXXVIII. törvény Az egyes büntető tárgyú és ehhez kapcsolódó más törvények módosításáról szóló 2013. évi CLXXXVI. törvény Az egyes törvényeknek a gyermekek védelme érdekében történő módosításáról szóló 2013. évi CCXLV. törvény
2014. január 2.	Egyes büntető tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi LXXVIII. törvény Az egyes törvényeknek a gyermekek védelme érdekében történő módosításáról szóló 2013. évi CCXLV. törvény
2014. március 15.	Egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCLII. törvény A bizalmi vagyonkezelőkről és a tevékenységük szabályairól szóló 2014. évi XV. törvény
2014. április 6.	A népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény
2014. május 6.	Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény
2015. január 1.	Az egyes törvényeknek a gyermekek védelme érdekében történő módosításáról szóló 2013. évi CCXLV. törvény

¹⁵ A táblázat számszakilag hibás, ugyanis a Magyar Közlöny 2013. évi legutolsó, 225. számában (XII. 31.) a törvények sorszáma CCLII. sorszámig terjed.

¹⁶ A cikkíró itt gyaníthatóan a miniszteri rendeletekre gondolt.

A táblázatból kitűnik, hogy a kézirat lezárásának a napjáig (2014. május 16.) már hat alkalommal módosították a büntetőeljárás-jogi törvényt. E hat érvényes módosításból eleddig öt lépett hatályba.

Jól látható az is, hogy a 2013. évi CCXLV. törvény 2015. január 1-jétől is módosítja a büntetőeljárás-jogi törvényt. A hivatkozott jogszabály – akárcsak a 2013. évi LXXVIII. törvény – a leghosszabb intervallumban és a legtöbb alkalommal változtatta/változtatja meg a büntetőeljárás-jogot, ami a két táblázat összevetésével egyértelműen megállapítható.

BEFEJEZÉS HELYETT

Hazai jogalkotásunk számtalan sebből vérzik!

Az általam olyannyira sokszor és sok helyütt ostorozott jogalkotási lázra szeretném ismét felhívni a kedves olvasó figyelmét.

Soha nem rejtettem véka alá azt a véleményemet, sőt számos publikációban is utaltam arra (legelőször 2003-ban,¹⁷ legutóbb tavaly¹⁸), hogy a rendszerváltoztatást követő éveket egyfajta kodifikációs dömping jellemezte, és ez a helyzet napjainkban is fennáll. E rohamléptékű, eszement jogalkotás, azon túl, hogy megkérdőjelezi a jogbiztonságot és felveti bizonyos törvények megalkotásának, valamint a jogszabály-módosításoknak a megalapozottságát a társadalmi szükségszerűség oldaláról, egy nem elhanyagolható kérdést feszeget: képesek-e megbirkózni feladataikkal azok, akik a jogot alkalmazzák?! A tapasztalatok arra engednek következtetni, hogy egyre nehezebben. A jogászok számára is sokszor érthetetlen és követhetetlen változások a nem jogász végzettségű jogalkalmazók számára komoly problémát jelentenek, ami igencsak hátrányosan hat a munkavégzés színvonalára. (Néha, olyan érzésem támad, hogy bizonyos pozíciókban lévő, tevékenységmániás személyek önmegvalósításához asszisztál az egész rendszer.)

Nos, ennek az *ultima ratio* elvét rendesen felrúgó jogalkotási láznak ékes példája, vagy inkább (mellék)terméke, valamint a nem kellőképpen előkészített törvényalkotó munkának a csimborasszója az, amit a rendszerváltoztatást követően, de különösen az utóbbi években a jogalkotás terén tapasztalhatunk.

¹⁷ Reflexiók, dr. Hanvay Csaba r. alezredes, rejtett tartalmak a rendőrségnél című – az ORFK Tájékoztató 3/2003. számában megjelent – tanulmányához. ORFK Tájékoztató 4/2003. szám, 1–9. oldal (Országos Rendőr-főkapitányság, Budapest, 2003).

¹⁸ A becsület csorbitására alkalmas hang- vagy képfelvétel készítése, illetve nyilvánosságra hozatala. Obsitos Detektívek Lapja, 2013. év 1–4. szám, 6–17. oldal (Obsitos Detektívek Egyesülete, Budapest, 2013). Elérhetőség: [http://5mp.eu/fajlok2/obsitosdetektivek/obsitos_detektivek_lapja_\(2013._evi_i.szam\)_www.5mp.eu_.pdf](http://5mp.eu/fajlok2/obsitosdetektivek/obsitos_detektivek_lapja_(2013._evi_i.szam)_www.5mp.eu_.pdf)

Szakkikkek és tanulmányok

Rovatvezető: Dr. Kovács Gyula

Horváth István¹⁹

A betöréses lopás jellemzői²⁰

A betöréses lopás, mint fogalom a Btk. által nem szabályozott. Inkább kriminalisztikai kategóriának tekinthető, amelyet dr. Dobos János így határozott meg: „A betöréses lopásnak a lopás azon eseteit nevezzük, amelyeknél a tettes jogtalanul és bizonyos akadályok legyőzésével, általában dolog elleni erőszak alkalmazásával, zárt helyiségbe vagy helyiségekbe hatol be. Betöréses lopásnak kell tekinteni, továbbá a páncélszekrény- és lemezszekrények felnyitását vagy a helyszínről történő elszállítást is.”²¹

A fenti meghatározást és a lopás törvényi szabályozását összevetve elmondható, hogy a betöréses lopás:

- dolog elleni erőszakkal – ideértve azt is, ha a dolog eltulajdonításának megakadályozására szolgáló eszközt állagsérelem okozása nélkül eltávolítják, vagy a dolog eltulajdonításának megakadályozására alkalmatlanná teszik –, illetve
- hamis vagy lopott kulcs használatával követhető el.²²

A betöréses lopás nem más, mint a lopás minősített esete. A helyszínt tekintében fontos megjegyezni, hogy a bekerített hely és a zárt helyiség nem ugyanaz. Bekerített helynek számít minden körülhatárolt terület, függetlenül attól, hogy a területet fal, kerítés vagy például sövénykerítés veszi körül. Kitétel, hogy el legyen választva a külvilágtól, tehát szemmel láthatóan elhatárolt legyen. Zárt helyiségnek tekinthető az ingatlan jellegű épület, épületrész. Ugyanakkor nem számít annak az oldalról nyitott garázs vagy fészer, tyúkól, egyéb állatok ketrecai, és a járművek. Ezzel szemben, ha a jármű zárt

¹⁹ A szerző rendőrzászlós, a Székesfehérvári Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztályának nyomozója.

²⁰ A mű eredeti formájában szakdolgozatként íródott, amelynek címe: A betöréses lopás nyomozása, különös tekintettel a bizonyítási eljárásokra. A szakdolgozatot a jelölt 2013. június 6-án jeles eredménnyel védte a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Rendészettudományi Karán (RTK). A konzulens lapunk főszerkesztője, a bíráló Farkasné dr. Halász Henrietta r. őrnagy (NKE RTK Kriminalisztikai Tanszék) volt. Itt és most a 2. fejezet szerkesztett változatát olvashatja a tisztelt érdeklődő!

²¹ Dr. Dobos János: A betöréses lopások, 9. oldal (Bűnügyi Tanulmány, Belügyminisztérium, Budapest, 1987).

²² Btk. 370. § (2) bekezdés bc) és bg) pontja.

garázsban van elhelyezve, s ott történik a jogellenes felnyitása, úgy az már betöréses lopásnak minősül.

De nézzük meg, mi a helyzet az ajtón (pl. emeleti erkélyajtó) vagy ablakon történő bemászással. Kutatómunkám során talákoztam olyan szakirodalommal, mely ezzel a megjelenési formával nem foglalkozik, és nem is említi meg. Dr. Dobos János a műveiben ezzel kapcsolatban úgy fogalmaz, hogy a szellőzés miatt nyitva hagyott ablakon keresztül történő behatolásnál, az ablak – kellő magassága miatt –, akadálnak tekinthető, így annak legyőzéséhez a fizikai felkészültség és az erő kifejtés elengedhetetlen, ezért az betörésnek tekinthető.²³ A bemászás kérdését egy másik alpontban, a roncsolás mentes behatolási módszereknél kívánom bővebben kifejteni.

Kriminalisztikai oldalról megközelítve a betöréses lopások főbb jellemzői:

- a) általában ismeretlen tettes ellen indul a nyomozás,
- b) megjelenési formái változatosak, azonban azok kategorizálhatók,
- c) helyszínes bűncselekmény (helyszíni szemle tartása kötelező),
- d) nyom-gazdag helyszínek tekinthető (általában),
- e) az elkövetőnek korábban már volt dolga a hatósággal (priuszos, visszaeső),
- f) az elkövető igyekszik a lehető legrövidebb időn belül véghezvinni, befejezni cselekményét,
- g) több személy, összedolgozva követi el,
- h) a lopott dolog mihamarabbi értékesítésre kerül,
- i) egyre nagyobb szerepet kap az átutazó-bűnözésben.

Amennyiben az elkövetési tárgy felől közelítjük meg a betöréses lopást, úgy – véleményem szerint –, két csoport alakult ki (maradjunk a klasszikus családház- és lakásbetöréseknél). Az elsónél az elkövető kimondottan csak kis területi kiterjedésű és értékes dolgokat tulajdonít el, célirányosan. Példának említeném, amikor csak készpénz, ékszer esetleg kisebb elektronikai eszköz (fényképezőgép, kamera) a zsákmány.

Természetesen a célirányosság alatt érteni kell, azt is, amikor az épületből csak egy meghatározott dolgot (pl. festményt) visz el az elkövető.

A második csoportnál elmondható, hogy gyakorlatilag a betörő a behatolást követően mindent elvisz. Nincs konkrét célirány, elsődlegesség a vagyoni haszonszerzés. Munkám során tapasztaltam olyat is, amikor a gyanúsított a fürdőszobából a már megbontott öblítőt is magával vitte. Később a kihallgatása során közölte, szüksége volt rá.

Abban az esetben, ha a károsult oldaláról nézzük, a második csoport a „veszélyesebb”, hiszen akár a lakás teljes kiürítésére is sor kerülhet, ami tetemes kárt okozhat. Míg a köztudatban a betörő szóról az jut sok ember eszébe, hogy egy maszkos alak, aki éjszaka, belopózva, behatolva a lakásba értékeket tulajdonít el, addig mi nyomozók (és persze több más személy is) nagyon jól tudjuk, hogy a nappali órákban is követnek el ilyen bűncselekményeket. Főleg városokban jellemző, ahol az emberek nem igazán törődnek egymással, nem figyelnek értékeikre és ezt az elkövetők maximálisan ki is használják. Akár úgy is, hogy költöztetést színlelnek a délelőtti órákban, majd később, délután, a

²³ A betöréses lopások, 9. oldal.

károsult hazaérkezésekor szembesül az üres lakással. Természetesen, a betöréses lopásnak több, más megjelenési formája is van.

1. A BETÖRÉSES LOPÁS MEGJELENÉSI FORMÁI

Ha a megjelenési formákat nézzük, akkor az alábbiak szerint csoportosíthatunk:

- a) családház-, lakásbetörések,
- b) melléképület, garázs, pince és tároló feltörések,
- c) hétvégi ház-, nyaralófeltörések,
- d) pénzintézetek és közintézetek sérelmére elkövetett betörések,
- e) kereskedelmi és vendéglátóhelyek sérelmére elkövetett betöréses lopások.

A betöréses lopások további számos más ismérv alapján is tipizálhatók. Például, a sértett személye szerint: természetes személy sérelmére vagy nem természetes személy sérelmére elkövetett betöréses lopás; a behatolás módszerére tekintettel: roncsolásos, roncsolás mentes, vagy látszólag roncsolás mentes behatolás; a behatolás helyére figyelemmel: ajtón, illetve ablakon történő bepenetelés vagy fal-, vagy tetőbontás módszerével való behatolás, és sorolhatnám.²⁴

1.1. Családház-, lakásbetörések jellemzői

Úgy gondolom, hogy korábban az elkövetési tárgy és a károsult felől történő megközelítés során említettekkel nagyon jól szemléltethetők a családház- és a lakásbetörés jellemzői. Így ez, véleményem szerint, különösebb magyarázatot nem igényel. Annyi azonban megjegyzendő: a betöréses lopás szempontjából teljesen független, hogy a kérdéses épület lakott-e vagy sem. Sajnos, az utóbbi időben már nem riasztja el a betörőket az, hogy a tulajdonos vagy birtokos az épületben tartózkodik-e, hiszen többszintes családi ház esetén (míg pl. a használó éjszaka az emeleten alszik) az alsó vagy akár a pince szintet is kényelmesen „kipakolják” az elkövető(k).

Családi házak és lakások vonatkozásában a legelterjedtebb kritikus időszakok a délelőtti és a dél körüli órák. Ekkor általában az emberek dolgoznak, a gyerekek óvodában, iskolában vannak, így senki nincs otthon. A délutáni hazaérkezéskor tapasztalják a bűncselekmény megtörténtét.

A hétvégi napok is kritikusak, hiszen a család közös hétvégi pihenésre utazhat (nyaralás, üdülés), s ilyenkor ugyancsak őrizetlenül marad a lakás vagy a ház. Az épület, a lakás kiválasztásának az elkövetői oldalról többségében már nincs jelentősége.

Az elkövetők, míg korábban kiválasztották és megfigyelték a célobjektumot és annak környékét, vagyis előkészültek a bűncselekmény elkövetésére, úgy napjainkban javarészt már találomra, véletlenszerűen választják ki a bűncselekmény helyszínét. Természetesen tippadásakor terepfelmérést végeznek, a tippet általában ellenőrzik. Társasházak esetében bevett módszer, hogy a legfelső szintről gyalogosan haladnak szintenként lefelé, majd amikor úgy gondolják, hogy „elbírnak” az ajtón lévő zárral, a kaputelefonon felcsengetnek, ellenőrzik, van-e otthon valaki. Ha nem veszik fel a kaputelefont, akkor megpróbálják a behatolást, mely sokszor eredményre vezet. Amennyiben mégis valaki felveszi a kaputelefont, úgy valamilyen legendával vagy ürüggyel

²⁴ A szerkesztő megjegyzése.

kimagyarázzák magukat (pl. kitalált, a kaputelefonon lévő lakónévjegyzéken nem szereplő személyt keresnek), majd haladnak tovább, lefelé a szinteken. Ezt követően már nem biztos, hogy adott lépcsőházban próbálkoznak, ugyanis nagyon ügyelnek a lebukás veszélyére is.

1.2. Melléképület, garázs, pince és tároló feltörések jellemzői

Melléképület, garázs, pince és tároló... Ahogy a nevükből is kitűnik, szorosan kapcsolódnak magához a lakáshoz vagy a lakóházhoz, ami lehet az épülettel egybeépített vagy attól különálló. Az elkövető szemszögéből nézve tulajdonképpen itt is beszélhetünk célirányosságról, mivel az ilyen épületekben, helyiségekben általában értékesebb tárgyakat tárolnak az emberek. Ide sorolhatjuk a kerékpárokat, különböző kisgépeket, kézi szerszámokat, szerszámgépeket, tartósított élelmiszereket (lekvárok, befőttek, füstölt húskészítmények) és más olyan dolgokat is, amelyeket az emberek helyhiány vagy más okból nem szívesen tárolnak közvetlenül a lakásban. Az elkövetési időt tekintve e bűncselekmények zöme az éjszakai órákra tehető. Általában jellemző, hogy több tárolót, pincét is feltörnek egyszerre a nagyobb zsákmány reményében. Az eltulajdonított tárgyakat a lehető legrövidebb időn belül értékesítik, a valódi értékük tört részéért.

Az élelmiszerek eltulajdonításakor gyanakodhatunk hajléktalan vagy más rászoruló személyre, mint elkövetőre, hiszen általában ez az a kör, amely az élelmiszert is kiemelt értéknek tekinti.

1.3. Hétvégi ház, nyaralófeltörések jellemzői

A hétvégi házak, nyaralók a lakókörnyezettől távoli, kieső, nehezen megközelíthető helyeken helyezkednek el. Ezek azok az épületek, amelyeket az ember szezonális jelleggel használ. Ebből kifolyólag mindenki számára egyértelmű, hogy azok az őszi, illetve a téli időszakban ritkábban látogatottak, amelyet az elkövetők ki is használnak. Itt megint két elkövetői típust említenék.

Elsőként azokat a hajléktalan személyeket, akik a hajléktalanszállót valami okból kifolyólag nem kívánják igénybe venni, így a hétvégi házakban kívánnak kitelelni, akár úgy is, hogy több, egymáshoz közel lévő épületet is „*meglátogatnak*”. Fő szempontjuk maga a tél túlélése. Ekkor előszeretettel fogyasztják a gazda bor- és pálinkakészletét, a hűtőben és az épületben található élelmiszereket. Életvitelszerűen, meghatározott ideig használják az épületet. Gyakran tetemes járulékos kárt is okoznak, hiszen használják az elektromos kályhát, vizet fogyasztanak, stb.

Másodikként azokat a személyeket említeném, akik az épületben található ingóságok, értékek eltulajdonítására specializálódtak. Valójában az ilyen esetekben szinte minden értékesíthetőt eltulajdonítanak. Az étkezéslettől a bútorig minden mozgatható tárgy értéket képvisel a számukra. Jellemzően a helyszínre vagy annak közelébe gépjárművel érkeznek, általában 2–3 fős csapatban „*dolgoznak*”, de alkalmasint ennél is többen lehetnek. Nem ritka részükről a sorozatalkövetés sem, de erről majd később esik szó.

1.4. Pénzintézetek és közintézetek sérelmére elkövetett betörések jellemzői

Idesorolhatók a pénzintézetek (bankok, pénzváltók, takarékpénztárak stb.) valamint a közintézmények (iskolák, óvodák, hivatali épületek, stb.). Az ilyen esetekben az elkövetőtől nagyobb precizitást és körültekintést követel a bűncselekmény megvalósítása. Többen, akár csoportokra osztva hajtják végre a bűncselekményt. Jellemzően rákészülnek az elkövetésre, gondosan megtervezik, felosztják a feladatokat egymás között.

A feladatmegosztás annak érdekében történik, hogy minél gyorsabban végrehajtsák magát a cselekményt. Vannak olyan egyedi esetek, amikor az elkövetőnek valamilyen speciális tudással kell rendelkeznie a bűncselekmény megvalósításához (kőműves, informatikus, stb.). Ezek az épületek többségükben különböző vagyonvédelmi berendezésekkel vannak ellátva, így azok kiiktatására, illetve kijátszására is fel kell készülniük.

A behatolás általában e védelmi rendszerek megrongálásával, kijátszásával kezdődik. Mivel ezekben az intézetekben előre meghatározott időben (hivatali nyitva tartás) történik a kiszolgálás, így maga az elkövetési idő ez utánra tehető. Ilyen helyen elkövetett betöréses lopások nyomozásakor sokszor információval szolgálhatnak az elkövetést megelőző biztonsági és/vagy térfigyelő kamerarendszerek felvételei (ezeket a kamerákat a bűncselekmény helyszínén és annak közelében fel kell kutatni), mivel az elkövetők részéről a bűncselekményt általában terepfelmérés előzi meg.

1.5. Kereskedelmi és vendéglátóhelyek sérelmére elkövetett betöréses lopások jellemzői

Kereskedelmi helyként általában a boltok, üzletek, áruházak, bevásárlóközpontok értendők, de idesorolhatók a különböző cégek telephelyei, raktárüzemei is. Vendéglátóhelyként pedig a kocsmak, borozók, éttermek, bárók, klubok és egyéb más olyan helyek értendők, ahol több ember étellel-itallal történő ellátása és kulturált szórakozási igényei kielégíthetők. Az elkövetési idő általában itt is a nyitva tartás utánra tehető. Azért csak „általában”, mivel volt olyan esetem, amikor a raktárüzemi időben az egyik nem használt részlegbe történt a behatolás, az ott dolgozók figyelmetlenségét használták ki az elkövetők. Jellemzően többen (2–3 fő) hajtják végre a bűncselekményt. Ezek az épületek is el vannak látva ugyan vagyonvédelmi berendezésekkel, de ezek kiiktatása során egyszerűen leverik a kamerát, a riasztót purhabbal telenyomják, vagy áramtalanítják az épületet (ha van rá mód). Elkövetési tárgyként jellemzően mindig az adott kereskedelmi egység által forgalmazott dolgok jelölhetők meg.

A felsorolt és nagyvonalakban jellemzett betörési formák különböző behatolási módszerekkel párosulnak.

2. A BEHATOLÁSI MÓDSZEREK ÉS A MÓDSZEREK ELHATÁROLÁSA

Napjainkra a behatolási módszereknek is igen széles a skálája. Azonban e módszereken belül is két nagy csoportot különböztetünk meg:

- a) roncsolásos módszerek,
- b) roncsolás mentes módszerek.

Ha a módszerek közötti különbséget vesszük, úgy elmondható, hogy a roncsolásos behatolások jellemzően zajjal járnak, nagyobb erő kifejtés szükséges, végrehajtási időtartama jellemzően rövid, nyom-gazdag környezet marad a cselekmény helyszínén.

A végrehajtási időt tekintve természetesen itt is vannak kivételek, gondoljunk csak egy alagút megásására vagy a fal átszakítására egy ékszerüzletnél. A behatolás szembetűnő, a bűncselekményt azonnal meg lehet állapítani.

Roncsolás mentes behatolásokra jellemző a halk behatolás, speciális segéd-eszköz használata a végrehajtáshoz, nyomszegény környezet, továbbá a művellet minimális erő kifejtést és egyfajta „szaktudást” igényel. A károsult sokszor csak napok múlva vagy még később szembesül a jogtalan behatolással.

Ezen ismervek alapján, a két módszer elég jól elhatárolható egymástól, de nézzük őket külön-külön.

2.1. Roncsolásos módszerek

A roncsolásos módszereknek számos módja ismert. Mivel igen széles a választék, így csak példálózó jelleggel említeném a leggyakoribbakat:

- a) nyílászárók kifeszítése, berúgása (sok esetben szétverése),
- b) oldalfal, tetőbontás,
- c) hengerzár törés,
- d) szúnyogháló kivágás (nyári meleg napokon),
- e) üzleti kirakatüveg betörése,
- f) zárfúrás,
- g) a nyílászárót védő rács levágása, lakat leütése.

Ahogy a példákból is jól látható, a roncsolásos nyitások legelterjedtebb módszerei a törés, fúrás, feszítés, vágás és az ütés. Ezeknél az eseteknél a „*dolog elleni erőszak*” egyértelműen és gyorsan megállapítható.

Itt ki kell, hogy térjek a páncél- és lemezszekrény nyitási módokra is. Bár ezeknek a feltörése, felnyitása nem mondható túlzottan gyakorinak, azonban tartalmuk miatt kedveltek az elkövetők körében. Nyitási módjukat tekintve beszélhetünk „*meleg*” nyitásról, amelyhez az elkövető hegesztőkészüléket, „*meleg*” vágót, olvasztót használ fel annak érdekében, hogy hozzájusson a helyszínén a szekrény tartalmához. Jellemzően a rögzített, nem mozdítható szekrényeknél alkalmazzák.

A másik módszer a „*hideg*” nyitás. Itt gyakorlatilag megfúrják, kivágják, kimetszik vagy kifeszítik magát a szekrényt. Ezt a módszert nem feltétlenül alkalmazzák a helyszínén, hiszen amennyiben van mód és lehetőség a szekrény mozgatására, úgy azt a helyszínről elszállítják és helyileg máshol nyitják fel.

2.2. Roncsolás mentes módszerek

A roncsolás mentes módszerek nem annyira elterjedtek, a hétköznapi ember sokszor nem is érti, hogyan hatoltak be a lakásába, lakóházába, s a

bűncselekményt is jóval később fedezi fel. Az alább ismertetett eszközök használatával valószínűsíthető, hogy ez a fajta behatolási módszer.

„A kriminalisztikai gyakorlat a zárszakértői vizsgálatok területén a

- saját kulcs,*
- idegen kulcs,*
- álkulcs fogalmakat alakította ki.*

A saját kulcs a zárhoz gyárilag készített, vagy azzal méret és alak szerinti megegyező kulcs, függetlenül attól, hogy az jogosan vagy jogellenesen került valakinek rendelkezése alá.

Az idegen kulcs a saját kulcshoz való hasonlósága következtében alkalmas valamely zárszerkezet kinyitására. Főleg egyszerűbb zárszerkezeteknél áll fenn annak lehetősége, hogy a saját kulcson kívül más hasonló méretű és alakú, gyárilag vagy házilag kialakított kulcsot is alkalmaznak nyitásukra.

Az álkulcs bármely olyan tárgy vagy eszköz – a rendeltetészerű kulcsokat kivéve – amelyekkel zárszerkezetek nyithatók.”²⁵

A fogalmak megismerését követően úgy gondolom, a saját kulcs, mint eszköz, pontosabb magyarázatot nem igényel. Saját kulcs kategóriába tartozik a gyári után gyártott kulcs, a tökéletes másolat és az eredetileg másik zárhoz tartozó, de azonos zárlatú kulcs. Egyes esetekben a saját kulcsok is eltérő nyomokat képezhetnek le. Ezek a nyomtani eltérések abból is adódhatnak, hogy eltérő a kulcsok anyagminősége, eltérő lehet a használati foka, illetve a mechanikai sérülések megléte vagy annak hiánya.

A következő ábrán jól szemléltethető a kulcsról a jogosulatlan másolatkészítés lehetőségei.

Jogosulatlan másolatkészítés lehetőségei ²⁶				
Kulcs megszerzése szükséges		Kulcs megszerzése nem szükséges		
– Klasszikus másolati mintavétellel	– Lenyomatkészítéssel	– Kulcskód, zárlat, – kulcsprofil adatok megszerzésével	– Lefényképezéssel, – Fénymásolat készítéssel, – Lerajzolással, – közvetlen megfigyeléssel	– Zárlati kódfejtéssel

Az idegen kulcs nagyon hasonlít vagy esetleg meg is egyezik az adott zárhoz rendszeresített kulcsokkal. A kulcscsatornába behelyezhető, azonban zárlata eltérő. Az azonban leszögezhető, hogy az álkulcsos nyitások nyomtani leképeződésétől eltérő nyomok maradnak hátra. Egyes esetekben az idegen kulcsot nehéz megkülönböztetni az álkulcstól, de a nyomok és az eszközök vizsgálata már szakértői feladat, így azt most nem részletezem.

„Érdemes megemlíteni a kulcsbeütős vagy más megnevezések szerint ‘kalapácsos’, ‘kopogtató’ módszerként már Európában is elhíresült, az USA-ban ‘Lock bumping’ néven ismertté vált zárnyitó eszközt, melynek különlegessége

²⁵ Kollok Alajos: Zárak és lakatok szakértői vizsgálatának néhány kérdése, 11. oldal (Belügyminisztérium, Budapest, Országos Rendőr-főkapitányság, Bűnügyi Technikai Osztály, 1968).

²⁶ Mechanikus zárszerkezetek a biztonságtechnikában traszológus szemmel, 29. oldal.

az, hogy látszólag idegen kulcs benyomását kelti, azonban míg az idegen kulcs egy létező zárlatú zárszerkezethez tartozik, addig ennek a 'beütős' kulcsnak a fogazati kialakítása nem egy létező zárlathoz tartozik és mint kulcs rendeltetésszerűen egyetlen egy zár sem működtethető vele. Annak ellenére, hogy a beütős kulcs idegen kulcsként is használható, a „nem létező zárlat” kizárja a rendeltetésszerű használatot, ezért álkulcsnak kell tekinteni.”²⁷

A következő ábrán látható három kulcs közül az „A” és „B” jelű kulcs néhány henger zárbetét típushoz készült beütő kulcsot ábrázol, míg a „C” jelű kulcs egy létező zárlatú zárszerkezetnek a másolt kulcsa. A fogazati kialakítást jobban szemügyre véve, egyértelműen megállapítható a különbség, a beütő kulcs vonatkozásában.²⁸

Az álkulcs fogalmából kiindulva gyakorlatilag minden olyan eszköz vagy tárgy idesorolható, amely a zárszerkezet működtetésére alkalmas. Ez lehet drótdarab, csavarhúzó, hegyes végű kés vagy erre a célra kialakított tárgy is. „Az álkulcsok kialakítása különböző zárlati rendszereknek megfelelően eltérő. Működési mechanizmusuk lényege az, hogy a zár belső reteszelő elemeket

egyenként, vagy csoportosan, vagy együttesen működteti, ill. nyitási határpozícióba tereli, vagy kiiktatja oly módon, hogy a záróretesz, (tolókaív, zár reteszvas, kilincs) működtethető legyen.”²⁹

A következő ábrákon egy hengerzár kulcs fogazata látható, melyen jól látszik, hogy egyes fogazati bemélyedések (kulcskód) milyen könnyen azonosíthatók. Azoknál a zárszerkezeteknél, amelyekhez úgynevezett kódkártyát rendszeresítettek nem szükséges a fogazatról a kulcs zárlatának megállapítása.³⁰

Általában az elkövető személyi adottsága meghatározza a módszer kialakulását, kiválasztását. Ezt meghatározhatja a fizikai állapot, szellemi képesség, „szakmai” ismeretek, bűnözése során szerzett tapasztalatok vagy akár a tettes egyénisége is.³¹

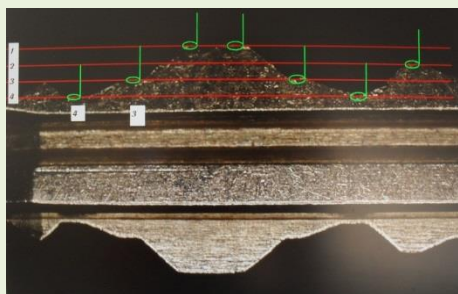
²⁷ Elek Imre: Vagyon elleni bűncselekmények kulcskérdései, 133. oldal (Bolyai Szemle, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2010. XIX. évf. 2. szám).

²⁸ Vagyon elleni bűncselekmények kulcskérdései, 134. oldal.

²⁹ Vagyon elleni bűncselekmények kulcskérdései, 136. oldal.

³⁰ A téma Elek Imre: Mechanikus zárszerkezetek a biztonságtechnikában traszológus szemmel című publikációjának felhasználásával került kidolgozásra (Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, Hadmérnök V. évfolyam 1. szám, 2010. márciusi szám).

³¹ Mechanikus zárszerkezetek a biztonságtechnikában traszológus szemmel, 30–31. oldal.

Végezetül elérkeztünk a bemászás kérdéséhez. Ez is egyfajta roncsolás mentes módszerhez sorolható, hiszen látszólag erőszakmentesen hatolnak be az épületbe. Bemászásnál jellemző a szellőzés miatt bukóra nyitva hagyott ablak, amit az elkövető ki is használ. A résen keresztül valamilyen segédeszköz használatával vagy akár kézzel benyúlva gyakorlatilag kiakasztja az ablakot a helyéről és így hatol be. Az erre

szakosodott elkövető képes arra is, hogy cselekménye végeztével az ablakot korábbi állapotába visszaállítsa, így a bűncselekmény felfedezésének az időpontja jóval kitolódik, mivel az ablakon elváltozás nem látható.

A nagy kérdés számomra az, hogy mi van akkor, ha az ablak teljesen nyitva van, és teljesen akadálymentesen hatolnak be? Vannak olyan rendőrkapitányságok, ahol az ilyen cselekményt napszakhoz kötik. Ha nappal történik, akkor besurranás, ha éjszaka, akkor betöréses lopás. Jogi oldalról nézve mindenképp megvalósul a bűncselekmény, hiszen szabálysértési értékre történő elkövetés esetében a Btk. 370. § (2) bekezdés *bf* pontja valósul meg (helyiségbe vagy ehhez tartozó bekerítet helyre a jogosult, illetve a használó tudta és beleegyezése nélkül bemenve), míg e határ felett a Btk. szerinti értékhatárok³² alapján minősül a cselekmény lopásnak. Kriminalisztikai oldalról nézve a besurranás és a betöréses lopásnak minősülő roncsolás mentes behatolás (bemászás) elhatárolása nem könnyű feladat. Konkrétan erre az elhatárolásra vonatkozó szakirodalmat nem találtam. Így a továbbiakban a saját elképzelésemet ismertetem.

Nézzük először a zárt helyiség meghatározását: *„Zárt helyiségek alatt olyan helyiségeket értünk, ahová a behatolás csak bizonyos akadályok legyőzésével lehetséges.”*³³ Dr. Dobos János ezzel kapcsolatban, a továbbiakban így fogalmazott: *„Zárt helyiségnek tekintjük azt a lakást is, amelynek ajtaját csak kilincsre csukták, de ezt a tettes nem tudja, és az ablakon mászik be, vagy tudja ezt, de az ajtón történő behatolás könnyen leleplezné.”*³⁴ Hiszen *„a betöréses lopás lényege a zárt helyiségbe történő jogtalan behatolás.”*³⁵

*„Gyakori a szellőzés céljából nyitva hagyott ablak. Amennyiben az ezen keresztül történő behatolás a kellő magasság miatt akadálnak számítható, legyőzéséhez kellő fizikai felkészültség és erőfelfejtés szükséges, betörésről van szó.”*³⁶

Problémaként kívánom megjegyezni, a szerző nem utal arra, hogy *„kellő magasság”* alatt mit értünk pontosan. Hol van az a magassági határ, amelytől az akadálnak számít? Például egy 160 cm magasságban lévő nyitott ablakon

³² Btk. 459. § (6) bekezdése.

³³ Dr. Dávid Gábor és Dr. Dobos János: Lopás–betörés, 21. oldal (Belügyminisztérium, Tanulmányi és Képzési Csoportfőnökség Kiadó, Budapest, 1967).

³⁴ Kriminalisztika Különös Rész I. kötet, 331. oldal (Belügyminisztérium, Tanulmányi és Propaganda Csoportfőnökség Kiadó, Budapest, 1973).

³⁵ A betöréses lopások, 8. oldal.

³⁶ A betöréses lopások, 9. oldal.

egy 20 éves elkövető minden gond nélkül be tud jutni a lakásba, míg egy 60 éves elkövető nehézkesen vagy egyáltalán nem.

Továbbgondolva, a „*kellő fizikai felkészültség és erő kifejtés*” is zavaró, hiszen két egyidős személy nem biztos, hogy ugyanazon fizikummal rendelkezik, sőt! Maga a fizikum sem életkorhoz, sem testalkathoz vagy annak magasságához nem köthető. Nincs mérési forma, skála. Nem behatárolható, meghatározható.

A besurranásnál nincs fizikai erő kifejtés, sem pedig erőszak az épületbe (helyiségbe) történő behatolás során. Az elkövető pusztán kihasználja a számára kedvező alkalmat és végrehajtja a bűncselekményt. Besurranásról véleményem szerint akkor beszélhetünk, ha semmilyen fizikai erő kifejtés nem szükséges a behatoláshoz, illetve nincs akadály, és eszközt sem vesznek igénybe. Ide sorolnám a csukott, de nem zárt vagy nyitott állapotban lévő bejárati ajtón történő behatolást, valamint az ilyen állapotban lévő igen alacsony magasságú ablakokon történő bemászást is. Egyes épületeknél jellegükből adódóan lehetnek olyan ablakok, nyílászárók, amelyeken csak be vagy át kell lépni a bejutáshoz.

Ha magasabb ablakot veszünk alapul, pl. 300 cm magasan lévő (családi ház emeleti ablaka), s az elkövető a közelben lévő fészerből egy létra segítségével hatol be a nyitott ablakon, akkor ez betöréses lopás? Az ablak magassága ugyan akadálynak számít, azonban az akadályt eszköz segítségével győzi le, hiányzik az erő kifejtés.

Vagy vegyük azt alapul, hogy a létra egy eszköz (hiszen az álkulcsos behatolásoknál az álkulcs használata is eszközhasználatnak minősül), akkor ez esetben is betöréses lopásról beszélünk? Vagy azt vizsgáljuk, hogy az adott eszközt jogosan veszik-e igénybe? Erre azért térek ki, mert az álkulcs a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X. 28) Kormányrendelet melléklete g) pontja alapján a különösen veszélyes eszközök közé tartozik. „*A közbiztonságra különösen veszélyes eszköz, az olyan eszköz, amely a zárszerkezetek illegális kinyitására vagy feltörésére szolgál (különösen: álkulcsok, mechanikus vagy elektromos elven működő szerkezetek)*”. Úgy gondolom, elég furcsán nézne ki, ha a létra is szerepelne a felsorolásban.

De nézzünk egy másik esetet!

Panelház felújítási program keretében, az épület kívülről fel van állványozva, így gyakorlatilag az összes szint elérhető. Az állványzaton dolgozó munkás a 4. emeleten a nyitva hagyott ablakon behatol, majd onnan készpénzt tulajdonít el. Ekkor a munkás az állványzatot jogosan használta, hiszen az a munkaterülete. Az ablak magassága adott, az eszköz használat jogszerű, a behatolás már nem. Ez betöréses vagy besurranásos lopás?

Összességében mind az ablak magassága, mind pedig annak legyőzésére szolgáló eszköz használata probléma forrása lehet.

Nézzük egy kicsit kriminológiai szempontból is az elkövető oldaláról megközelítve a témát. Tapasztalataim alapján kijelenthetem, hogy aki az utcán sétálva csak úgy „*a helyzettel visszaélve belibben*” a nyitott ablakon, az még nem sorolható a „*klasszikus*” betöréses lopás elkövetőihez. Hiszen ez a fajta elkövető az, aki a lépcsőházakban nyitogatja az ajtót (jellemzően éjszaka), hogy

besurranjon. Úgy gondolom, hogy ennek alapján az elkövetői oldalról sem lehet kategorizálni.

A közölt eszmefuttatásomból is jól látható, hogy újabb és újabb kételyek és kérdések merülnek fel. Mi lehet a megoldás? Ahogy korábban említettem az általam áttanulmányozott szakirodalmakból válasz nem nyerhető. A probléma megoldására két felvetésem van.

1. Ha abból indulunk ki, hogy a betöréses lopást csak zárt helyiség „*sérelmére*” lehet elkövetni, úgy a helyiség ténylegesen legyen zárt, a nyílászárókat is beleértve. Sajnos, így a zárt helyiség fogalma megdől: *„Zárt helyiségnek tekintjük azt a lakást is, amelynek ajtaját csak kilincsre csukták...”*. Ebből kifolyólag, ha a csukott, de nem zárt vagy nyitott ajtón (ablakon) keresztül hatol be az elkövető, úgy az besurranás. Nyilván a zárt ablak nyitásához erőszak szükséges, így az értelemszerűen betöréses lopás.

Amennyiben az ablak nincs zárva (tehát nyitva van) és ott megy be az elkövető, úgy már nem beszélhetünk zárt helyiségről, hiszen maga a helyiség az ablak felől nyitott. Még akkor is, ha az ablak csukott, de nem zárt állapotban van.

2. Ebben az esetben viszont pont dr. Dobos János álláspontját vesszük alapul. Ekkor a nyitott ablakon történő bemászás (besurranás) is betöréses lopásnak tekinthető, függetlenül az ablak magasságától, hiszen *„Zárt helyiségnek tekintjük azt a lakást is, ahol az ajtót kilincsre csukták, de a tettes zártnak hiszi, és az ablakon mászik be. Ez betörés még akkor is, ha jól tudja, hogy az ajtó nyitott, de az ablakon történő behatolás számára veszélytelenebb.”*³⁷

A fenti két lehetséges megoldást látom. A másodikkal aggályaim vannak, egyrészt az elkövetői oldalról nézve (aki besurran, az általában ennél a módszerénél marad, és nem megy ajtót feszíteni), másrészt pedig igen meg fog nőni a rendőrségi statisztika, ha eme formát is a betöréses lopáshoz „*csapjuk*”.

Véleményem szerint, teljesen helytálló az a gondolat, amely szerint, ha azt vesszük alapul, hogy a kellően magasan lévő (szellőztetés miatt kitárt) ablak is akadálnak tekinthető (annak magassága miatt), így egyfajta fizikai erőki-fejtés szükséges annak legyőzéséhez, ezért a behatolás módja szerint a cselekmény betöréses lopásnak minősül. Azért tartom helytállónak ezt a gondolatot, mert az egyik korábbi bűnügyemben volt olyan elkövető, aki eszköz segítségével nélkül is képes volt felmászni a falon a 3 méter magasan lévő nyitott ablakhoz, majd azon keresztül mászott be az épületbe. Az akadály legyőzése nem köthető napszakhoz, ezért azt bármikor meg lehet valósítani. Ezért nem tartom helyesnek, hogy egyes rendőrkapitányságok napszak alapján kívánják elkülöníteni a besurranást és a bemászást, mint lopási formát.

Zárásgondolatként megjegyzem, mivel a büntető anyagi jogi szabályozásból nem vezethető le a probléma megoldása, valamint az ehhez kapcsolódó kommentárok és szakirodalmi állásfoglalások is egymásnak ellentmondóak, ezért ezt az anomáliát a bírói gyakorlatnak kell majd feloldania. Gyaníthatóan talán a nem túl távoli jövőben egy büntető jogegységi határozat fog majd eligazítást adni. E téma a továbbiakban is a kutatásaim tárgyát fogja képezni. Tény, hogy voltaképpen ez egy metodikai szakdolgozat lenne, de mivel a kutatómunkám

³⁷ A betöréses lopások, 8. oldal.

során a fentiekben taglalt problémába ütköztem, így azt szükségesnek tartotam ismertetni, felhívni rá a figyelmet.

A szerkesztő³⁸ megjegyzései

Barta Endre szerint, a betöréses lopás kriminalisztikai fogalom, ezért a Büntető Törvénykönyvben ilyen megnevezés nem szerepel. Ellenben a szabálysértési értékre elkövetett lopást vétséggá minősítő egyes törvényhelyek a betöréses lopás kriminalisztikai fogalmát is lefedik. Ezek a törvényhelyek a következők:

- dolog elleni erőszakkal – ideértve azt is, ha a dolog eltulajdonításának megakadályozására szolgáló eszköz állagsérelem okozása nélkül eltávolítják, vagy a dolog eltulajdonításának megakadályozására alkalmatlanná teszik –,³⁹
- helyiségbe vagy ehhez tartozó bekerített helyre megtévesztéssel, vagy a jogosult, illetve a használó tudta és beleegyezése nélkül bemenne,⁴⁰
- hamis vagy lopott kulcs használatával,⁴¹

elkövetett lopás.

Barta tanár úgy foglal állást, hogy kriminalisztikai szempontból „a betöréses lopás olyan lopás, amely zárt helyiségbe (kikérletbe is) irányuló erőszakos vagy fondorlatos behatolást (bent maradást), benyúlást, illetve páncél- (lemez) szekrények, értékmegőrző kazetták jogtalan felnyitását, helyszínről történő elszállítását jelenti”.⁴²

A magam részéről a helyiségbe vagy ehhez tartozó bekerített helyre megtévesztéssel (fondorlatos behatolással vagy bent maradással), illetve a jogosult, illetve a használó tudta és beleegyezése nélkül történő bemenetellel elkövetett lopás betöréses lopássá nyilvánításával nem értek egyet, mivel az idézett törvényhely a kriminalisztikai szövegnyelvezetben trükkös, illetve besurranásos lopásként ismeretes elnevezést takarja.

Kelemen Zoltán úgy véli, hogy a betöréses lopás fogalmának meghatározásánál mindenekelőtt a fogalom kriminalisztikai jellegét kell hangsúlyozni. Komoly félreértésnek tekintendő ugyanis a betöréses lopás fogalmát a lopás Btk. 370. § (2) bekezdés bc) pontjában szereplő minősített esetével (dolog elleni erőszakkal, stb. történő elkövetés) azonosítani. Nincs ugyan jelentős ellentét a két meghatározás között, mert egymást jelentős mértékben fedő fogalmakról van szó, mégsem azonosíthatók egymással. Az említett törvényhely, amely a lopás bűncselekményének minősítésével foglalkozik (valójában a szabálysértési értékre elkövetett lopás minősíti vétséggá), a lopás betöréses lopásnál lényegesen tágabb körét tartalmazza.

A betörések (bűntető)jogilag kivétel nélkül minősített lopások. A jogi minősítés (értsd: a súlyosabban minősített eset) azonban még nem feltételezi, hogy betöréses lopással állunk szemben. A betöréses lopást elsősorban az a kriminalisztikai tényező határozza meg, hogy a betörés lopási szándékkal történő jogtalan és erőszakos behatolás, amely minden esetben zárt helyiségbe irányul. Fontos továbbá, hogy a behatolás a zárt helyiségbe, magában foglalja a bejutást is. Ennek megvalósulása nélkül nem beszélhetünk betöréses lopásról.

A jogtalan jelleg mindenekelőtt a tettes lopási szándékával magyarázható. A behatolás szándékának vizsgálata segít elhatárolni a betöréses lopásokat más jellegű, de hasonló körülményekkel járó bűncselekményektől (pl. a magánlaksértéstől).⁴³

A behatolás leggyakoribb módja a „betörés”, feltétlenül erőszak alkalmazását jelenti. Az azonban, hogy ezeket a bűncselekményeket összefoglalóan „betöréses lopásoknak” nevezzük, nem jelenti azt, hogy minden ilyen bűncselekmény durva erőszak kifejtésével jár. Az erőszak alkalmazása a tettes előtt álló akadályok legyőzését szolgálja. Az elkövető szakmai ismereteinek alkalmazásával vagy különböző technikai eszközök felhasználásával (pl. hamis-, ál vagy lopott kulcsok, speciális betörőszerszámok), illetve fizikai adottságainak (pl. bemászás, ablak benyomása) kihasználásával elkerülheti a behatolás nyílt, erőszakos jellegét. A külsérelmi nyomok hiányától függetlenül azonban az ilyen behatolások is a „betöréses lopás” fogalmkörébe tartoznak.⁴⁴

³⁸ Szerkesztő: dr. Kovács Gyula.

³⁹ Btk. 370. § (2) bekezdés bc) pontja.

⁴⁰ Btk. 370. § (2) bekezdés bf) pontja.

⁴¹ Btk. 370. § (2) bekezdés bg) pontja.

⁴² Vesd össze, Dr. Barta Endre: A betöréses lopások nyomozása, 7. oldal (Rejtjel Kiadó, Budapest, 1999).

⁴³ Btk. 221. §.

⁴⁴ http://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/kelemen_zoltan-egyeb_vagyon_elleni_jogi_forum.pdf [Kelemen Zoltán: Egyes vagyon elleni bűncselekmények felderítéséről, különös tekintettel a

Kelemen Zoltán álláspontja sem győzött meg arról, hogy például a magasföldszinti, nyitott ablakon jogtalan eltulajdonítás céljából történő bemászás a betöréses lopással csereszabatos. Nem mellesleg a „feltétlenül erőszak” és az „elkövető szakmai ismereteinek alkalmazása” sem fedi le egymást, még akkor sem, ha „a dolog elleni erőszaknak, mint a lopás minősítő körülményének, nem fogalmi ismérve a károkozás, az állagsérelem vagy akár a jelentősebb erő kifejtés”.⁴⁵

A hivatkozott EBH azonban azt is kifejti, hogy a dolog elleni erőszaknak a „megállapíthatóságához szükséges a dologra – akár magára az eltulajdonítani szándékolt dologra – vagy a megőrzésre szolgáló készülékre, berendezésre stb. történő rendellenes fizikai ráhatás. Nem minősül a dologra történő rendellenes ráhatásnak – s ezért dolog elleni erőszakot sem valósít meg – a vádlottaknak az a magatartása, hogy a házba történő bejutás érdekében a kaput ideiglenesen kitámasztó deszkát a kapu lécei közt benyúlva félreteszik. A jelen esetben ugyanis a deszka nem valódi, hanem csupán jelképes akadály volt”.

Nos, akkor most, hogy is van ez?

Azt gondolom, ha a dolog elleni erőszaknak a megállapításához szükséges a dologra vagy annak megőrzésére szolgáló készülékre, berendezésre történő rendellenes fizikai ráhatás, akkor a magasföldszinti nyitott ablakon történő bemászás enyhén szólva is kakukktójásnak minősül, feltéve, ha elfogadjuk a tézist, amely szerint „a betörés feltétlenül erőszak alkalmazását jelenti”.⁴⁶

Nem árt felidézni, hogy a magyar nyelvben mi értendő erőszak alatt. Köznapi értelemben erőszak valamely cél elérésére irányuló kényszerítés.⁴⁷ A betöréses lopás fogalmi elemei pedig a lezárt helyiségbe való erőszakos vagy lopott, illetőleg hamis kulccsal történő behatolás⁴⁸ (lám, a megtévesztéssel, vagy a jogosult, illetve a használó tudta és beleegyezése nélkül történő bemenetel itt sem szerepel a fogalmi elemek között). Az persze, megint más kérdés, hogy a jogalkotók, a jogtudományok művelői, valamint a kriminalisták napjainkra a dolog elleni erőszak fogalmát rendesen kiterjesztették.

A betöréses lopás fogalmának meghatározásakor további kardinális, dogmatikus kérdés a zárt helyiség, pontosabban magának a helyiség mibenlétének a definiálása.

Köznapi értelemben helyiség alatt az épületben falakkal elkülönített zárt részt, illetve a meghatározott célra használt épületrészt (vagyis egy épület többnyire önálló funkcióval bíró kisebb elkülönített egységét) értjük.⁴⁹ Helyiség másképpen: épületen belüli zárt tér, szoba, terem, előszoba, mellékhelyiség, üzemhelyiség, irodahelyiség, stb.⁵⁰

A bírói gyakorlat kiterjesztően értelmezi a helyiség fogalmát (miért is nem lepődöm meg ezen...). A bírói gyakorlat helyiségnek tekinti a valamennyi oldalról fallal körülhatárolt és tetővel ellátott építményt, amely az emberek lakásául, összejövetelére, munkavégzésére, állatok elhelyezésére, dolgok őrzésére, tárolására szolgál, ha utóbbiak mérete olyan, hogy abba ember bemehet. A helyiség jellemzően ingatlan, de idevonható a sátor és a lakókocsi is.⁵¹

A sátor és a lakókocsi... Vajon milyen elbírálás alá esik például egy pavilon sor valamelyik üzletének kirakata, vagy az önjáró lakóautó, illetve lakóbusz? A kérdés – különös tekintettel a téma behatároltságára és a területi korlátokra – maradjon megválaszolatlan. Ne firtassuk azt sem, hogy mi a megítélése annak, amikor a helyiséghez tartozó bekerített és lezárt területre hatol be az elkövető dolog elleni erőszakkal és onnan tulajdonít el valami értéket. Praktikus: a tettes a kulcsra zárt kertkaput vállal benyomja és a családi ház lépcsőfeljárójának támasztott lezáratlan kerékpárt tulajdonítja el. Ez betöréses lopásnak vagy dolog elleni erőszakkal elkövetett lopásnak minősül?

Továbbmegyek: mi történik akkor, ha az elkövető átmászik a lezárt területet övező kerítésen és úgy tulajdonítja el az inkriminált kerékpárt. Fokozzuk: az elkövető egy az árokparton heverő

sorozatjelleg megállapításának lehetőségeire, 33–36. oldal (Pécsi Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Kar, Pécs, 2008).

⁴⁵ EBH 2000. 290. I. szám.

⁴⁶ Egyes vagyon elleni bűncselekmények felderítéséről, különös tekintettel a sorozatjelleg megállapításának lehetőségeire, 33–36. oldal.

⁴⁷ Juhász–Szőke–O. Nagy–Kovalovszky: Magyar értelmező kéziszótár, 332. oldal (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1978).

⁴⁸ <http://meszotar.hu/keres-er%C5%91szak> (Tudományos és Köznyelvi Szavak Magyar Értelmező Szótára).

⁴⁹ <http://www.felvi.hu/felsooktatasihely/avir/fogalomtar/> (AVIR fogalomtár) és Magyar értelmező kéziszótár, 536. oldal.

⁵⁰ Tudományos és Köznyelvi Szavak Magyar Értelmező Szótára.

⁵¹ Dr. Kovács Gyula: A lopás nyomozása, 11. oldal. [Kriminalisztikai jegyzetek és tanulmányok (szerk.: dr. Lakatos János), Rendőrtisztai Főiskola, Budapest, 2008].

rozoga létra segítségével mászik át a kerítésen. Ez betöréses lopásnak vagy besurranásos lopásnak minősül?

E tárgykör végén meg kell említenem, hogy a roncsolásos módszer kiválasztásánál az elkövető nem feltétlenül viszi magával a behatoláshoz szükséges eszközt (kivétel az úgynevezett „*meleg*” nyitási mód), hiszen általában a helyszín környezetében (fészker, garázs) van alkalma annak beszerzésére. A roncsolás mentes módszernél viszont az elkövető egy kisebbfajta műhelyt viszi magával a siker garantálása érdekében, legalábbis tapasztalataim szerint. Az ilyen eseteknél nem ritka a sorozatjelleg sem.

3. A SOROZATBETÖRÉS FELISMERÉSE

A sorozat jelleg felismerése egy nyomozó számára nem okozhat nehézséget, különösképpen akkor nem, ha kimondottan egy irányra „*szakosodott*” (pl. betörések nyomozása). Az idő múlásával a gyakorlati tapasztalat, a helyismeret, így könnyebb megismerni a környéken „*dolgozó*” bűnelkövetőket.

A sorozat jelleg felismerésében jelentős mértékben segít a helyszíni szemle, valamint a károsult és az elkövetői oldal információi. Nagyon fontos az elemző-értékelő munka, bár igaz, ez időigényes és sokszor fárasztó, de idővel meg hozza a maga „*gyümölcsét*”.

A sorozat jellegnél fogva kijelenthetjük, hogy az ügyektől el lehet jutni az elkövetőkhöz, és ez fordítva is igaz, hiszen az elkövetőktől is el lehet jutni az ügyekhez.

Ha a kriminalisztikai alapkérdéseket vesszük figyelembe, úgy a ki, mit, hogyan és – véleményem szerint – a hol kérdés megválaszolása az, ami az elsődleges. A „*klasszikus*” kriminalisztikai alapkérdéseken túl, később megfogalmazásra került a „*történt-e már hasonló eset*”, amely kimondottan a sorozat jelleg miatt került bevezetésre. A „*hol*” kérdésnek azért tulajdonítok jelentőséget, mert egyes elkövetők, pl. csak sarki épületeket vesznek célba a több menekülési útvonal reményében. A helyszíni szemle rengeteg információt közöl velünk. Lefolytatása során megállapítható a behatolás helye, módja, esetleg eszköze, de az időpont is mérvadó lehet. Az eltulajdonított tárgyak jellege is fontos, valamint az, hogy mi az, amit hátra hagytak? A helyszínen lévő elváltozások (pl. riasztó purhabbal való befújása), anyagmaradványok, nyomok és az idegen tárgyként lefoglalt eszközök (feszítővas, csavarhúzó) is árulkodhat a sorozat jellegéről. Ezek a nyomok és anyagmaradványok a büntetőeljárás során mind-mind jelentőséggel bírnak.

Fontos információt tartalmazhat a károsult vallomása, amelyből következtethetünk arra, hogy mi alapján választotta ki őt az elkövető, de ne feledkezzünk meg a tanúkról sem, hiszen a tanú láthatta vagy hallhatta az eseményeket, vagy annak egy részét.

Az elkövetői oldal tekintetében magát a személyt vizsgáljuk, aki lehet helyi vagy nem környékbeli, dolgozhat egyedül vagy többedmagával.

Vizsgáljuk a személyiségi jegyeket is, hiszen minél több hasonló jellegű bűncselekményt követ el egyazon tettes, annál többet tudhatunk meg róla. Így akár információval rendelkezhetünk arról, hogy gyalogosan érkezik a helyszínre, terepfelmérést végez, a behatolást követően torlaszokat emel a

nyugodtabb kutatás érdekében, hengerzár-törés módszerével hatol be a lakásba, a lépcsőházban lévő szomszédos ajtók kitekintőjét leragasztja, stb.

„A sorozathoz tartozás felismerésének alapja

- a) az elemző-értékelő tevékenység, valamint*
- b) az összehasonlító ügyelemzés, amely nem más, mint a hasonló bűncselekményekre vonatkozó információk összehasonlítása annak érdekében, hogy azokat azonos elkövetői kör hajtotta-e végre.*

Az egyes bűncselekmények azonos elkövetőire utaló összefüggések felismerése az elkövetési módszerek összehasonlításával kezdődik. Az elkövetés módszerének és körülményeinek általános sajátosságai, amelyet az elemző-értékelő munka során figyelembe kell venni:

- a) az elkövetés helye,*
- b) az elkövetés ideje,*
- c) ciklikusság,*
- d) a támadott objektum,*
- e) a sértettre vonatkozó adatok,*
- f) a behatolás vagy a támadás módja,*
- g) az elkövetés eszköze,*
- h) az eltulajdonított tárgyak jellege,*
- i) az elkövető helyszínen tanúsított magatartása,*
- j) egyedi vagy csoportos elkövetésre és a tettesek személyére utaló adatok,*
- k) az értékesítés módja,*
- l) a potenciális elkövető költekező életmódja.*

Valamennyi jellemző sajátosságot képtelenség felsorolni.

Összefüggést kell keresni továbbá:

- a) az ismeretlen tetteses ügyek,*
- b) a már felderített ügyek és*
- c) az ügyekben szereplő tárgyak és személyek között.*

Át kell tekinteni a megszüntetett vagy folyamatban lévő ügyeket akkor is, amikor a sorozat eleddig ismeretlen tettese felderítésre kerül. Sőt a korábban vádemelési javaslattal befejezett ügyeket is ellenőrizni kell.

A sorozatelkövetések felismerése érdekében vizsgálni kell:

- a) a helyszíni szemlék adatait,*
- b) a helyszíni adatgyűjtések tettesekre vonatkozó információit,*
- c) a sértettek, a támadott objektumokra vonatkozó adatokat,*
- d) a szakvéleményeket,*
- e) a különböző munkatérképeket és segédleteket.*

A sorozatelkövetés nyomozás logikailag két részre osztható:

- a) az elemző-értékelő munka eredményeképpen a sorozatelkövetés felismerése,*
- b) a folyamat megszakítása, az elkövető és az elkövetett bűncselekmények felderítése.⁵²*

⁵² Dr. Kovács Gyula: A sorozatelkövetés nyomozása, előadás. Elhangzott: Rendőrtiszti Főiskola, Budapest, 2011 október.

Összességében elmondható, hogy a sorozatbetörés nyomozása egy igen összetett folyamat, amely gondos tervezést, szakmai felkészültséget és kitartást igényel.

A sorozatelkövetés nyomozásával kapcsolatos további ismeretek a lapalji lábjegyzetben szereplő művekből meríthetők (a szerkesztő megjegyzése).⁵³

4. FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK

1. AVIR fogalomtár.⁵⁴
2. Barta Endre: A betöréses lopások nyomozása (Rejtjel Kiadó, Budapest, 1999).
3. Barta Endre: A sorozatbetörések felderítésének, bizonyításának elmélete és gyakorlata (Rejtjel Kiadó, Budapest, 2001).
4. Dávid Gábor–Dobos János: Lopás–betörés (Belügyminisztérium, Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnökség Kiadó, Budapest, 1967).
5. Dobos János: A betöréses lopások (Bűnügyi Tanulmány, Belügyminisztérium, Budapest, 1987).
6. Dobos János: Modell a bűncselekmény-sorozatok felderítéséhez. Belügyi Szemle, 1981/6. szám (Belügyminisztérium, Budapest, 1981).
7. Dobos János–Kovács Gyula: Kis nyomozástan (szerzői kiadás, Budapest, 2008).
8. Elek Imre: Mechanikus zárszerkezetek a biztonságtechnikában traszológus szemmel (Hadmérnök V. évfolyam 1. szám, 2010. márciusi szám, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2010).
9. Elek Imre: Vagyon elleni bűncselekmények kulcskérdései (Bolyai Szemle 2010. XIX. évf. 2. szám, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2010).
10. Juhász–Szőke–O. Nagy–Kovalovszky: Magyar értelmező kéziszótár (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1978).
11. Kelemen Zoltán: Egyes vagyon elleni bűncselekmények felderítéséről, különös tekintettel a sorozatjelleg megállapításának lehetőségeire (Pécsi Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Kar, Pécs, 2008).⁵⁵
12. Kollok Alajos: Zárak és lakatok szakértői vizsgálatának néhány kérdése (Belügyminisztérium, Budapest, Országos Rendőr-főkapitányság, Bűnügyi Technikai Osztály, 1968).
13. Kovács Gyula: A lopás nyomozása. Dr. Lakatos János (szerk.): Kriminálisítikái jegyzetek és tanulmányok (Rendőrtiszti Főiskola, Budapest, 2008).
14. Kovács Gyula: A sorozatelkövetés nyomozása, előadás. Elhangzott: Rendőrtiszti Főiskola, Budapest, 2011 októbere.

⁵³ A kriminálmetodika elméleti és gyakorlati kérdései, 125–139. oldal; Dr. Barta Endre: A sorozatbetörések felderítésének, bizonyításának elmélete és gyakorlata (Rejtjel Kiadó, Budapest, 2001); Dobos János: Modell a bűncselekmény-sorozatok felderítéséhez. Belügyi Szemle, 1981/6. szám, 12–20. oldal (Belügyminisztérium, Budapest, 1981); Dr. Nagy József: A kriminálmetodika általános kérdései, 167–177. oldal (Rendőrtiszti Főiskola, Budapest, 2007); Dr. Dobos János–Dr. Kovács Gyula: Kis nyomozástan, 66–81. oldal (szerzői kiadás, Budapest, 2008).

⁵⁴ <http://www.felvi.hu/felsoktatasi-muhely/avir/fogalomtar/>

⁵⁵ [http://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/kelemen_zoltan-egyes_vagyon_elleni\[jogi_forum\].pdf](http://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/kelemen_zoltan-egyes_vagyon_elleni[jogi_forum].pdf)

15. Kovács Gyula–Nagy József: A kriminálmethodika elméleti és gyakorlati kérdései (Nemzeti Közzolgálati és Tankönyv Kiadó Zrt. Budapest, 2013).
 16. Nagy József: A kriminálmethodika általános kérdései (Rendőrtishti Főiskola, Budapest, 2007).
 17. Rudas György (főszerk.): Kriminalisztika Különös Rész I. kötet (Belügyminisztérium, Tanulmányi és Propaganda Csoportfőnökség Kiadó, Budapest, 1973).
 18. Tudományos és Köznyelvi Szavak Magyar Értelmező Szótára.⁵⁶
-

⁵⁶ <http://meszotar.hu/keres-er%C5%91szak>

Dr. Kovács Lajos⁵⁷

Az emberölések utólagos felderítésének helyzete és tapasztalatai Magyarországon

A rendszerváltoztatás után az évente történő mintegy 300 emberölésből átlagban 20–30 maradt felderítetlen. Ez azt prognosztizálta, hogy néhány éven belül 4–600 leleplezetlen gyilkos élhet majd köztünk szabadon, természetesen csupán az ismertté vált bűneseteket véve számításba. Az idő múlásával fokozatosan csökken annak esélye, hogy súlyos tettükre valaha is fény derül. *Miért fontos tehát az utólagos felderítés, milyenek az esélyei és mennyire „alkalmas” a mai magyar rendőri szervezet a „döglött ügyek” későbbi felderítésére és bizonyítására?*

Az emberölés elismerten és köztudottan az egyik legsúlyosabb bűncselekmény. Erre utal a büntetési tétel, és az, hogy a minősített esetek soha nem évülnek el.

Az emberölés minősített eseteinek [Btk. 160. § (2) bekezdése] büntetési tétele tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés. E bűncselekmény legsúlyosabb mivoltára utal továbbá az előkészület [Btk. 160. § (3) bekezdése] és a gondatlan elkövetés [Btk. 160. § (4) bekezdése] büntetendősége. Az emberölés minősített eseteinek „*elévülhetetlenségét*” a Btk. 26. § (3) bekezdése deklarálja.⁵⁸

A fentiek kriminálpolitikai indoka az, hogy a társadalom hosszú idő elteltével sem hajlandó napirendre térni az ilyen deliktumok felett, kriminalisztikai szempontból pedig azért indokolt az emberölés legsúlyosabb alakzatainál kizárni az elévülést, mert az ilyen események szemtanúiban évtizedek után is kitörölhetetlen emlékeket ébresztenek az átélt nyomasztó élmények. (Ezt nevezik poszttraumás stressz szindrómának.)⁵⁹ A természettudományos módszerek sok évtizeddel korábban hátrahagyott nyomok értelmezését is lehetővé teszik. A tapasztalatok azonban arra intenek, hogy ezek a kedvező feltételek nem mindig adóttak. Ritkán áll rendelkezésünkre szemtanú, a közvetett tényekről beszámoló emlékezte ugyancsak kívánnivalót hagy maga után, az évekkel korábban megtartott helyszíni szemlék anyaga sokszor csak nagyon hiányosan áll a rendelkezésünkre. Kiemelt fontossága, jelentősége és presztízisértéke van tehát annak, hogy milyen rendszerben és milyen hatásfokkal képes a bűnügyi szolgálat az emberölések utólagos felderítésére.

A gyilkossági esetek nyomozása – igazodva e büntett kategória domináns súlyához és az általános elvárásokhoz – rendszerint nagy erővel indul. Az

⁵⁷ A szerző nyugállományú rendőrezredes, az ORFK Nemzeti Nyomozó Iroda Életvédelmi Osztályának korábbi vezetője, a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi karának, valamint Nemzeti Közszerzési Egyetem Rendészettudományi Karának meghívott előadója, lapunk felelős kiadója, a Magyar Bűnüldöző Szerkesztőbizottságának tagja.

⁵⁸ A szerkesztő, dr. Kovács Gyula megjegyzése.

⁵⁹ A poszttraumás stressz szindrómáról (PTSD) részletesebben lásd, dr. Kovács Gyula: A nemi erkölcs elleni erőszakos bűncselekmények nyomozása. 52–54. oldal (Rendőrtiszt Főiskola, Budapest, 2011).

elsődleges intézkedések, a helyszíni szemle (Be. 119. §), a forrányomon felderítés a személyi erők és a technikai lehetőségek centralizált és nagyarányú mozgósítását igényli, ami alig valamit csökken a nyomozás korai, első szakaszában. Például a Hungária körúti kettős emberölés nyomozásakor, 1977 márciusában közel hatvan fő dolgozott hónapokon keresztül az ügyön, amely sajnálatos módon felderítetlen maradt. A hírhedt rendőrgyilkosság – Soós Lajos és társai sorozatgyilkossága – nyomozásához több tucat vidéki nyomozó vezénylésével egészült ki a fővárosi és a Pest megyei kollégákból álló, közel 100, a közreműködő egyenruhás állománnyal együtt mintegy 140 fős nyomozócsoport. A Bene–Donászi bűnözőpáros büntett-sorozatának három legsúlyosabb esete, Ősz Zsigmond rendőr főtörzsőrmester meggyilkolása Győrben, a fővárosi „*skálás*” gyilkosság, végül a két vadász megölése Székesfehérvár mellett, egyenként is nagy erőket igénylő nyomozásként indult. Ugyanakkor a sorozat jelleg feltárása és bizonyítása után, a gyanúsított kör hét tagjának egyszerre történő elfogása érdekében szervezett komplex intézkedés az ORFK, a BRFK, a Fejér és Győr–Moson–Sopron megyei rendőr-főkapitányságok együttműködésével összesen közel 120 nyomozó egyidejű bevetését igényelte. A móri Erste bank elleni – minden idők legsúlyosabb hazai bűnügyének tekintett – nyolc halálos áldozatot követelő támadás az ORFK Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatóság nyomozó és felderítő főosztályainak közel teljes állományán túl, Fejér megye – benne természetesen a Móri Rendőrkapitányság – nyomozóinak, végül a bűnügyi főigazgató által meghatározott országos feladatok végrehajtása az egész magyar rendőrség bűnügyi részlegeinek mozgósítását és közreműködését igényelte. Óriási ügyek, gigantikus nyomozások, amelyek során – hasonlóan a „*kisebb*”, átlagosnak tekinthető emberölési ügyek nyomozásának kezdeti szakaszaikhoz – az első napokban, hetekben nagy létszámú erők dolgoztak az eredményért.

HA LETT EREDMÉNY

Az idő múlásával természetszerűen kopik a tanúk emlékezete, a rendőri vezetés, a közvélemény elvárása és érdeklődése, de csökken a bűnüldöző szervek aktivitása is. A kezdeti „*nagy erők*” mozgatása – ha a rutinintézkedések nem hozzák felszínre a tettest – egyre kisebb nyomozócsoportra, végül egyetlen előadóra zsugorodik, ahogy a felderítés esélyei is egyre csökkennek. Voltaképpen ez érthető, hiszen az újabb bűnesetek szorításában az első lépcsős, „*harcoló*” bűnügyi alakulatoknak se idejük, se energiájuk nem marad a gyilkosságok aprólékos, alkudozásokkal és lélektani csatározásokkal tarkított „*állóháborújához*”. A rohanó kor a gyors sikereket igényli a bűnügyi munkában is, ezért sokszor éppen arra nincs lehetőség, amire a legnagyobb szükség lenne. Kevés idő és energia marad az egyes „*reménytelen*” ügyekben folytatott részletes elemző-értékelő tevékenységre, egy-egy célszemély életútjának hosszú távú megfigyelésére, előnyt jelentő helyzetek szisztematikus „*előidézésére*”, a releváns személyek alkuhelyzetbe kényszerítésére, a régi bűnesetek kulcsfiguráinak aktuális, napi ismeretére, tehát mindarra, ami a kihűlt, úgynevezett „*dögöltt*” ügyek felderítését, bizonyítását akár 10–15 év után is eredményezheti. A megoldás nélkül, sikertelenül megszüntetett nyomozások folytatására – az

emberölések utólagos felderítésére – ugyanis az elévülési időn belül, illetve a minősített emberölések elkövetési idejétől függően, ilyen időbeli korlát nélkül, végig lenne lehetőség. Olyan adathoz, amely ezt szükségessé, illetve lehetségessé teszi, a jelzett intervallumon belül akár a hatóság, akár az érdekelt alanyok bármelyike hozzájuthat. A mai gyakorlat szerint, *a felderítetlen gyilkosságok megszüntetett nyomozásainak folytatására a következő adatforrások alapján kerül, kerülhet sor:*

a) Leggyakrabban egy megszüntetett ügygel kapcsolatos olyan konkrét új, nyílt információ merül fel – a Korinek László-féle informális bűnözés-ellenőrzés „család, iskola, szomszédság” társadalmi bázisáról –,⁶⁰ amely az érdemlegesség megállapítását célzó, szükséges ellenőrzések elvégzése után a nyomozás folytatását indokolhatja. Lehet ez más nyomozás kapcsán felmerült adat, a hatóság észlelése, bejelentés személyesen, levélben, vagy a ma már több szervnél is működő telefontanú szolgáltatás bármelyik készülékére, esetleg a hazánkban hagyományosnak mondható névtelen levél formájában.

b) Az úgynevezett *operatív információk* köréből érkező adat egy megszüntetett, elfeledett, régi, megoldatlan gyilkossággal kapcsolatban, amely rendőrségi informátoroktól, őrizetben vagy előzetes letartóztatásban lévő, esetleg körorzés alatt álló bűnözőktől, elítéltektől jut a hatóságok tudomására. Ezek jelentős hányada a vádalku valamilyen formáját és szándékát takarja. Egyre elterjedtebb ugyanis, hogy a bűnözők a tudomásukra jutott és a rendőrség részéről várhatóan érdeklődésre számot tartó információkat a saját, nemegyszer eljárás alatt álló valamelyik társuk érdekében igyekeznek felhasználni.

c) A megoldatlanul lezárt emberölések nyomozása negyedében-harmadában az elkövetéssel számításba vehető *konkrét személy* merült fel, akivel kapcsolatban a megállapított, gyanús körülmények nem ütötték meg a megalapozott gyanú szintjét, és *aki*, így természetesen *nem válhatott a büntetőeljárás során gyanúsítottá*. Ezek azok az ügyek, ahol a nyomozói megérzések, az intuíciók egyetlen megoldás, egy személy irányába mutatnak, de a bizonyítékok hiánya, a gyanúsított óvatossága, cselekményét leplező, tagadó magatartása a nyomozások sikeres befejezését nem tette lehetővé. Idetartoznak azok az ügyek is, amelyekben konkrét gyanúsítottakkal szemben a nyomozási szakban *a rendőrség vagy az ügyészség bizonyítottság hiányában szüntette meg a nyomozást*, valamint azok a gyilkossági ügyek is, amelyekben a büntetőeljárás eljutott ugyan a bírósági tárgyalás fázisába, de ott *felmentő ítélet született*, szintén a nem meggyőző bizonyítottság indokával. Vélelmezhető, hogy ezek a büntetőeljárások a tényleges elkövetők „mellett mentek el”, akiknek személyével kapcsolatban az utólag felmerült információkra a hatóságoknak fokozott érzékenységgel kell reagálniuk.

d) Speciális, bár az előző kiindulási helyzetekkel némileg analóg situáció, amikor eljárás alá vont, vagy egyenesen elítélt *gyilkosról, sorozatgyilkosról merül fel annak gyanúja, hogy újabb emberölés, esetleg emberölések írhatók a számlájára*. A kriminalisztika történetében számtalanszor tetten érhető az a nyomozói gyakorlat, hogy a „*bebukott*” gyilkos módszerei és személyisége

⁶⁰ <http://www.epubbud.com/read.php?q=MPXWT7W7&p=9> [Korinek László: A bűnözés visszatükröződése. Latens bűnözés, bűnözésábrázolás, félelem a bűnözéstől (ePub Bud)].

alapján a büntetési kör bővítésével „rápróbálnak” más felderítetlen, a sorozatjelleg stigmáit hordozó eseteket is.

e) Az utólagos felderítés sajátos változata, amikor több éve történt latens, a hatóságok által még nem is ismert, így nem is nyomozott *régi, vagy leplezett emberölésre merül fel információ*. E kategória gyakran előforduló típusa az eltűnéssel leplezett emberölések csoportja. A bejelentett eltűnési ügyekben közigazgatási eljárás keretében próbálják meg az elsőfokú rendőrhatalóságok megállapítani az eltűnt személy hollétét, ami legtöbbször csavargás, elkóborlás, öngyilkosság, baleset, stb. bekövetkeztével magyarázható, és csak az eltűnések 2–3%-a mögött húzódik meg felróható haláleset. A gyilkosságok „stigmáit” azonban az ügyeletes tisztek, a sokszor kezdő kerületi előadók nem mindig ismerik fel, így a megoldás rejtett marad, vagy csak „*utólag*” található meg.

A felsorolt kiindulási alapok teszik lehetővé általában az utólagos felderítést, de erre a mai magyar rendőrség szervezete korántsem alkalmas. A nagyobb megyei rendőr-főkapitányságokon működnek ugyan speciális életvédelmi szakegységek – alosztályok –, de egyre zsugorodó létszámmal, és egyre kevesebb ilyen irányú elvárással. A megyei bünyügyi vezetőket sokkal jobban nyomasztja a pénzhiány, a fluktuáció, az elvárt decentralizáció végrehajtása, a fokozódó bürokrácia, minthogy olyan szakmai kihívások kísértésének engedjenek, amilyen az évekkel korábban felderítetlenül maradt gyilkosságok megoldása. Marad így a kényszermegoldás, amikor egy régi esettel kapcsolatosan felmerült információ annyira konkrét, hogy nem lehet, nem szabad elmenni mellette. Ez viszont korántsem azonos a támadó jellegű, célzatos utólagos felderítéssel. Magyarul, a bünyügyi vezetők többsége csak akkor szánja rá magát és állománya idejét, munkáját egy utólagos bizonyításra, ha a megoldás annyira konkrét és kézenfekvő, hogy szinte az ölébe hullik. Ezt látszanak bizonyítani a számadatok is, mivel az évente megoldott 180–220 emberölési ügy nyomozásából csupán 2–3 minősül utólagos felderítésnek. Ezek rendszerint az említett kényszermegoldás kategóriájába tartoznak.

A számok is a célirányos utólagos felderítések indokoltságát, létjogosultságát támasztják alá. A korábbi évtizedekben jellemző évi 200–220 szándékos emberölés száma a rendszerváltás utáni évtizedben közel felével emelkedett. A kriminológusok által is jellemzőnek leírt módon a társadalmi válsághelyzetek – háború, rendszerváltás, természeti csapás – után általában romló közbiztonság elérte Magyarországot is. A 90-es évek elejétől a korábbi 250–300 ezerről az évente ismertté vált bűncselekmények száma elérte, sőt meghaladta az 500 ezres nagyságrendet, ezen belül az emberölések száma túllépte a 300-at. Úgy tűnik viszont, hogy az ezredfordulótól konszolidálódik a helyzet, 2000-ben 193, 2001-ben 226, 2002-ben 191, 2003-ban pedig 219 szándékos emberölés vált ismertté, ami a korábbi évtizedekig „*stabil*” helyzethez történő visszarendeződésre utal. Emelkedés észlelhető viszont az utólagos felderítések számában, a korábbi évi egy-két esethez képest 2001-ben négy, 2002-ben három, és 2003-ban ismét négy ilyen ügyet regisztrált a statisztika. Ebben vélhetően szerepet játszott az utólagos felderítések, a „*kihűlt*” ügyek szervezeti centralizálása.

Szinte kísérletképpen jött létre ugyanis 1998 őszén, az ORFK Központi Bűnüldözési Igazgatóságának átszervezésével megalakult Szervezett Bűnözés Előleni Igazgatóságon az az Életvédelmi Osztály, amelynek fő feladata deklaráltan

a „*döglött*” ügyek utólagos felderítése lett. Az egység az átszervezések viharában változó, 6–10 fős létszámmal az elmúlt időszak alatt tucatnyi lezárt, megszüntetett emberölési ügyet oldott meg, felismerve és kialakítva ezzel az utólagos felderítések szinte kézenfekvő módszertanát, ami idő és szakmai érdeklődés birtokában, tulajdonképpen bármelyik rendőri szerv által elsajátítható, alkalmazható.

A sikeres nyomozások tapasztalatai alapján az *utólagos felderítéseket a következő „változások” teszik lehetővé:*

- a megváltozott emberi kapcsolatok,
- a változó jogi környezet,
- a tudományos-technikai fejlődés lehetőségei.

A MEGVÁLTOZOTT EMBERI KAPCSOLATOK

Minden esemény többszereplős, ahogy egy gyilkossági nyomozás is rendszerint felszínre hozza az áldozat és a potenciális gyanúsított kapcsolatrendszerét, a releváns tanúk körét. Ezeknek az embereknek – akarva-akaratlanul – kialakul bizonyos viszonyuk, kapcsolatuk, kötődésük egymáshoz és magához az eseményhez, tehát a gyilkossághoz. Ez a kapcsolat az, amelyik az idő – sokszor több mint egy évtized – múlásával megváltozik, megváltozhat. Így – többek között – a bűntársakat összekötő érdek megszűnhet, és az ellenkezőjébe csap-hat át, a barátok ellenségekké, a szerelmesek egymás iránt közömbössé vagy egyenesen gyűlölkedővé válhatnak, házasságok felborulhatnak, kapcsolatok kihűlhetnek. Mindezek következtében „*beszélhet*” valaki, aki korábban nem tette ezt, és így felszínre kerülhetnek olyan adatok, amelyek a nyomozás kezdeti szakaszában rejtve maradtak a nyomozók előtt. Egy tanú, aki korábban félt, vagy csak egyszerűen nem akart belekeveredni az ügybe, változtathat elhatározásán, féltelme megszűnhet, közömbösségét egy személyét érintő esemény váratlanul feloldhatja.

1. A korábbi érzelmi kötődések meglazulása, átfordulása

A korábbi érzelmi kötődések meglazulása, átfordulása okozott fordulatot a következő két gyilkossági ügyben.

A *brüsszeli családirtó sorozatgyilkos lelkész, Pándy András* bűnösségére – több sikertelen államigazgatási⁶¹ és gyámhatósági eljárást követően – két lánya, Ágnes és Tímea vallomása szolgáltatta végül a legközvetlenebb bizonyítékokat. Mindkét lányát szexuálisan használta ki és kötötte magához szoros érzelmi szálakkal, nevelt lányától, Tímeától gyermeke is született. Közel 10 év elteltével „*nyílt ki*” a lányok szeme, változtak meg érzelmeik a feltétlen elkötelezettségtől és engedelmességtől fokozatosan a gyűlöletig, ami eljuttatta mindkettőjüket a nyíltan felvállalt tanúvallomáshoz. Tímea a család szektaszerű életviteléről, saját lázadásáról, a sérelmére – Ágnes által, apja felbujtására – végrehajtott emberölési kísérletről és a családból való szökéséről; Ágnes pedig tetteztársaként, az apjával együtt 1986–88-ban elkövetett hat brutális

⁶¹ Mai szóhasználat: közigazgatási eljárás. Lásd a közigazgatási eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseit!

gyilkosság részleteiről, a holttestek feldarabolásáról és savban való szétmarrásáról vallott.

Bucskó József miskolci lakos 1994-ben útközben tűnt el, mialatt lakásáról munkába ment Százhalombattára. Gépkocsiját a 3-as számú főút mellett találták meg, a Heves megyei Kerecsend közelében, két nap elteltével. A megszüntetett államigazgatási (közigazgatási) eljárást hat év múlva elrendelt nyomozásként lehetett folytatni egy asszony információja alapján, miszerint férje, B. János, akitől megromlott kapcsolatuk miatt válni készül, évekkel korábban Tibi nevű társával emberölést követett el Kerecsend közelében. Az utólagos bizonyítás során B. János és E. Tibor beismerte, hogy rablási célzattal, egyenruha felhasználásával az autóúton megállították Bucskó Józsefet, majd agyonlőtték és kirabolták. E. Tibor helyszínelés⁶² keretében megmutatta az elásott holttestet, amelynek maradványait kihantolták.

2. A csoportszellem kohéziós erejének megszűnése, megváltozása

A csoportszellem kohéziós erejének gyengülése, illetve megszűnése tette felderíthetővé és bizonyíthatóvá a következő bűnesetet.

Szlávy Bulcsú balatoni „keresztapaként” (az északi part „császáraként” aposztrofálták) komoly csapattal rendelkezett. A „*kiugrott*” sportolókat, kidobó embereket, volt biztonsági őreket, bűnözőket igyekezett kemény kézzel körében tartani, ugyanakkor egzisztenciálisan és érzelmileg magához kötni, hűségüket megnyerni. Eltűnésével, meggyilkolásával 1997 júliusától fokozatosan megszűnt a csapat kohéziós ereje, ami a kezdeti hallgatástól hat év alatt addig jutott el, hogy a volt testőrök többsége nyílt tanúvallomást tett a megindított nyomozás során. A Szlávy meggyilkolásával kapcsolatos részletek így váltak operatív értesülésekből 2003-ban bizonyító erejű vallomásokká, és vezettek a holttest kihantolásához, amit egy kriminalisztikai játszma hatására maga az egyik tettes kezdett el, s eközben sikerült tetten érni.

3. Valakinek a halála

Sokszor valakinek a halála jelent olyan változást, amely megtöri a korábbi hallgatást.

Farkas Helga 1991 júniusában történt *eltűnése*, meggyilkolása ügyében az egyik gyanúsított Juhász Benedek volt, akit a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság emberrablás és más bűncselekmények miatt körözött. Szökése, bujkálása ideje alatt a hozzá érzelmileg kötődő személyek – elsősorban a felesége – nem tettek érdemi vallomást Juhász szerepéről Farkas Helga elrablásában, pedig – mint utólag kiderült –, arról több embernek is beszélt, mondott el részleteket. Juhász meggyilkolását követően viszont, amikor holtteste előke-rült a Pankotai Mezőgazdasági Szövetkezet öntözőcsatornájából és sor került beazonosítására, megszűntek azok az érzelmi gátak, amelyek a hozzá közelálló embereket hallgatásra ösztönözték. Nem árthattak neki, ezért vallomást tettek az általa közölt részletekről, átlendítve ezzel a Farkas Helga ügyet a

⁶² Mai terminológiával: helyszíni kihallgatás (Be. 120. §).

holtponton, és lehetővé téve az ügy bírói szakba juttatását hat évvel a bűncselekmény elkövetése után.

4. A változó baráti, ismerősi és családi kapcsolatok

A változó baráti, ismerősi és családi kapcsolatok is elősegíthetik az ügy megoldását.

Nógrádi József 1998-ban soltvadkerti családi házából, ahol kisebbik fiával, Ádámmal lakott, ismeretlen helyre távozott. A „gyanús eltűnési ügyben” az államigazgatási (közigazgatási) eljárás során nem sikerült tartózkodási helyét megállapítani. Súlyosabb dimenziót adott az ügynek az idősebb fiú, Nógrádi Zsolt – Pallagh-bizottság előtti – aggályos közszereplése. Gyanú merült fel arra, hogy az apa sérelmére a vele együtt élő és az eltűnés előtti időben rossz viszonyba került kisebbik fia, Nógrádi Ádám emberölés büntettét követte el, a holttestet pedig ismeretlen helyen elrejtette. A megszüntetett államigazgatási (közigazgatási) eljárás követően több éves titkos információgyűjtés keretében folyt a rendkívül aprólékos adatgyűjtés, majd 3 év múlva, névtelen levélíró által megjelölt helyen, egy használaton kívüli kútból előkerült Nógrádi József holtteste. A sikeres utólagos felderítéshez, valamint a 3 év alatt elkövetett kisebb súlyú deliktumok bizonyításához nagymértékben hozzájárult a Nógrádi családnak a titkos információgyűjtés során feldolgozott, minőségében jelentősen megváltozott, teljes kapcsolatrendszere. Közülük többen a nyílt eljárás során is terhelő vallomást tettek Nógrádi Ádámról, akit a bíróság 20 év szabadságvesztés büntetésre ítélt.

A VÁLTOZÓ JOGI KÖRNYEZET

Az idő múlásával olyan új jogintézmények teremthetnek újabb esélyeket az utólagos felderítésre, mint az információvásárlás⁶³ és díjkitűzés,⁶⁴ a nyomozás megszüntetésének,⁶⁵ vagy megtagadásának (2003. július 1-jétől a feljelentés elutasításnak) kilátásba helyezése,⁶⁶ a tanúvédelem⁶⁷ és a személyi védelem⁶⁸ különböző változatai stb. Egyre jellemzőbbé válik a „vádalku” – a folyamatosan változó jogszabályi háttér következtében – egyre változatosabb, cizelláltabb formáinak elterjedése a büntetőeljárásokban. Ezt kifejezetten helyeselni lehet, hiszen a bűnözés – különösen a szervezett bűnelkövetés – mai helyzetében a megfélemlített tanúk és gyanúsítottak nem meggyőződésből vagy lojalitásból,

⁶³ Vessd össze, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) VII. Fejezetében (Titkos információgyűjtés) foglaltakkal (63–75. §).

⁶⁴ Rtv. 29. § (Díjkitűzés).

⁶⁵ Be. 192–192/A. § (A nyomozás megszüntetése az együttműködő gyanúsítottal, a fedett nyomozóval és a megbízhatósági vizsgálatot végző személlyel szemben).

⁶⁶ Be. 175–175/A. § (A feljelentés elutasítása).

⁶⁷ Be. 95–98/A. § (A tanú védelme).

⁶⁸ Be. 98. § (A büntetőeljárásban résztvevők személyi védelme); a büntetőeljárásban résztvevők, az igazságszolgáltatást segítők Védelmi programjáról szóló 2001. évi LXXV. törvény; a büntetőeljárásban résztvevők, valamint az eljárást folytató hatóság tagjai személyi védelme elrendelésének feltételeiről és végrehajtásának szabályairól szóló 34/1999. (II. 26.) Kormányrendelet; 4/2002. (III. 28.) IM rendelet a 2001. évi LXXV. törvény büntetés-végrehajtási intézetben történő végrehajtásának részletes szabályairól.

hanem jól felfogott önérdékből, bizonyos előnyökért hajlandók vallomást tenni. Igazolni látszik mindezt a 2008-ban Prágában elfogott Josef Rohac, valamint a 2012-ben letartóztatott Portik Tamás és társaik ellen folyamatban lévő büntető eljárás-komplexum, amelynek során a korábbi büntársak sorozatos „megnyílása” ad reális esélyt a 90-es évek leszámolás-hullámának utólagos felderítésére.

A TUDOMÁNYOS-TECHNIKAI FEJLŐDÉS LEHETŐSÉGEI

A tudomány fejlődésével az igazságügyi szakértői, valamint a bűnügyi technikai tevékenység olyan új dimenziókat nyer, amelyek évekkel korábban még nem léteztek. Ezek például a biológiai anyagmaradványok azonosítása, a mitochondriális DNS-vizsgálat, az Interpol, az Europol nemzetközi adatbázisai, az úgynevezett „digitális forradalom” keretében a mobil szolgáltatások lehetőségei, vagy a térfigyelő kamerák fokozatos elterjedése, stb.

A kiválasztott felderítés-esélyes ügyek vonatkozásában tervszerű adatgyűjtés keretében célirányosan elemezni kell a megváltozott emberi kapcsolatokat, a szükség esetén előidézett alkuhelyzetbe került, érintett bűnözők elmondásait, az eredetileg talált és rögzített tárgyi bizonyítékok felhasználhatóságát, a tanúk és a potenciális gyanúsítottak helyzetének, személyiségének vizsgálatával a megegyezés- és kommunikációképes szereplők körét, a vallomások esélyét, majd új adat esetében, az ügyészség egyetértésével, el kell rendelni a nyomozás folytatását.

A nyomozás lényege – egyes klasszikusok megfogalmazásában – egy múltbeli történés rekonstrukciója, az annak során keletkező információk által. Az információk mennyiségét és minőségét – sok más tényezővel együtt – rontja az idő múlása, az áttételek száma, az adatrögzítés hiteltelensége és pontatlansága. Mindez fokozottan jelen van és károsan hat az utólagos felderítések során, hiszen ezek az ügyek régiek, az adatok sok-sok áttételen keresztül érvényesülnek, és többnyire a még informatikamentes korból származnak. Ezeknél a nyomozásoknál sokszor nélkülöznünk kell tehát a Déri Pál által definiált *integrált bűnüldözés*⁶⁹ megálmodott, de egyre inkább elérhető olyan elemeit, mint a raszter nyomozás, a központi és helyi adatbankok helyszínen történő felhasználhatósága, a nagy erővel és a legkorszerűbb technika bevetésével végrehajtott gyors nyomozás, a nem tartós, múlandó és halványuló emlékenyomok összegyűjtésének és összeillesztésének új információforrásként való hasznosítása. A régi ügyek sokszor avított kriminalisztikai módszereket igényelnek.

A felsorolt példák pregnánsan bizonyítják, hogy a bűnügyi szervek által megszüntetett, ezáltal bizonyíthatatlannak és reménytelennek nyilvánított nyomozások jelentős hányadában hosszabb idő után is eredmény érhető el, amennyiben célirányosan, tudatosan alkalmazzuk az utólagos felderítések említett

⁶⁹ Dr. Déri Pál: Az integrált bűnüldözési rendszer kialakításának néhány feltételéről. Belügyi Szemle 1976/8. szám, 12–17. oldal (Belügyminisztérium, Budapest, 1976); Dr. Déri Pál–Budai Attila: A korszerű bűnüldözés, 247–256. oldal [A helyszíni nyomozói munkabrigád kialakítása más rendőri szervekkel az integrált bűnüldözési rendszerben (Országos Rendőr-főkapitányság, Budapest, 1991)].

kriminalisztikai törvényszerűségeit. Természetesen ezekhez a nyomozásokhoz legtöbbször sok idő kell. Egyes vezetők szerint, a jelenlegi bűnügyi helyzetben indokolatlan idő- és pénzpocsékolás 8–10 évvel korábbi bűnügyekkel foglalkozni, de nehéz azonosulni ezzel a felfogással. Eltekintve attól, hogy a büntető jogszabályok az elévülési időn belül hivatalból is üldözni és büntetni rendelik a bűncselekmények többségét, és ezért kötelességünk törekedni az utólagos felderítésre és bizonyításra, további érvek is amellett szólnak, hogy egy közel 60 ezer fős testület el kell, hogy bírjon néhány utólagos felderítéssel fő feladatként foglalkozó speciális egységet, mivel köztudott, hogy igazi visszatartó ereje az elmaradhatatlan, a megúsztatlan büntetésnek lenne. Az utólagos felderítések egyik üzenete éppen az, hogy a leleplezetlenül töltött évek után se érezze biztonságban magát egyetlen gyilkos sem, hiszen – mint látható – az ügyek évek múltán is megoldhatók. Egy-egy ilyen eredményes nyomozás után a közvélemény is érzékelheti, hogy a rendőrség nem adja fel a régi, megoldatlan ügyeket. Végül a sikeres utólagos felderítéseknek üzenetértéke van az ifjabb rendőrnemzedék kiábrándult, fásult, vagy túlzottan pragmatista és karriercentrikus rétegeinek is. A türelmes, aprólékos, elkötelezett és elhivatott detektívmunka hosszú idő eltelte után is eredményt hozhat súlyos bűnügyekben, s e nyomozások igazi szakmai kihívásokat és célokat jelentenek.

Én ebben nagyon-nagyon bízom és hiszek.

Dr. Kovács Gyula – Őri-Kiss Gyöngyi⁷⁰

Beszámoló egy konferenciáról⁷¹

A Tudományos Újságírók Klubja (TÚK) az idén májusban is Tihanyban rendezte meg, a már hagyományosnak mondható Simonffy Géza⁷² Szemináriumát. A kétnapos konferenciának – ugyancsak megszokott módon – a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Ökológiai Kutatóközpont Balatoni Limnológiai Intézete adott helyet.

A Kotsis István, Ybl-díjas magyar építész által 1926-ban tervezett impozáns épületegyüttes 1951-től szolgálja a tudományt, ugyanis abban az évben került az MTA fennhatósága alá.⁷³

Az első napon (május 23.), a regisztrációt követően, Dürr János, a TÚK elnöke nyitotta meg a szemináriumot, majd G.-Tóth László tudományos tanácsadó, az Intézet igazgatója köszöntötte a résztvevőket, valamint röviden vázolta az Intézet feladatkörét.

A délelőtti program keretében a konferencia vendége volt Gózon Ákos újságíró, a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) Közéleti-, Dokumentum- és Vallási Produceri Iroda igazgatója.⁷⁴ A vendéggel igen érdekesítő és színvonalas beszélgetést folytatott Lukácsi Béla újságíró, a TÚK elnökségi tagja, amelynek témája a közszolgálati média tudománynépszerűsítési műsorpolitikájával kapcsolatos elvek voltak.

A beszélgetést követően a konferencia résztvevőinek nem kifejezetten szatírpapírba csomagolt kérdéseire válaszolt a vendég. Gózon Ákos mosolyogva, nyugalmát megőrizve, derekasan állta a sarat, jóllehet a tudományos újságírók között otthon érezhette magát.

Az ebédet az Intézet Vendégházának éttermében költötte el a hallgatóság, majd rövid pihenő és/vagy séta után kezdetét vette a délutáni program.

14:00 órától műhelyek, szerkesztőségek bemutatkozása címszó alatt, ke-rekasztal beszélgetésre került sor, amelyet Palugyai István újságíró, a TÚK

⁷⁰ A szerző a Tudományos Újságírók Klubjának titkárságvezetője, lapunk és a Magyar Bűnüldöző olvasószervezője, számos folyóirat szerkesztőségi munkatársa, főállásban a TIT Budapesti Planetáriumának oktatásszervezője.

⁷¹ Fotók: dr. Kovács Gyula [KGyul@].

⁷² Simonffy Géza szakíró, újságíró, Öveges József professzor egykori tanítványa, a TÚK alapítója.

⁷³ Az MTA Ökológiai Kutatóközpont Balatoni Limnológiai Intézetéről bővebben: <http://www.blki.hu/>

⁷⁴ Az MTVA-ról részletesebben: <http://www.mtva.hu/hu/>

tiszteletbeli elnöke vezetett. A kerekasztal beszélgetésen következő újságírók vettek részt:

- Bauer Éva felelős szerkesztő (Interpress Magazin),⁷⁵
- Koszó-Stammberger Kinga főszerkesztő (GEO Magazin),⁷⁶
- Nagy Balázs főszerkesztő (A Földgömb Magazin),⁷⁷
- Vámos Éva főszerkesztő (3. Évezred Magazin),⁷⁸
- ifjú Vitray Tamás vezető szerkesztő (National Geographic Magyarország).⁷⁹

A beszélgetés témája jellemzően a médiaválságra, a túlélési stratégiákra, a sikermodellekre, az olvasói tábor növelésére, valamint az online megjelenéssel kapcsolatos problémákra koncentrált. Nevezetesen:

- Hogyan hat a médiaválság a tudományos-ismeretterjesztő lapokra?
- Milyen módon, miféle stratégiák segítségével tudnak a folyóiratok túlélni?
- Milyen utakat követnek az online megjelenésüknél?
- Milyen a külföldi tulajdonú kiadványok és a csak magyar hátterű lapok lehetősége a hazai piacon?

A körkérdésszerű interjúk után a megkérdezettek egymással is ütköztették az álláspontjukat, majd – a Gózon-beszélgetéshez hasonlóképpen – a hallgatóság szintén tehetett fel kérdéseket. Ez a program ugyancsak felkeltette a résztvevők érdeklődését és meglehetősen interaktívrá sikeredett.

A Tudományos Újságírók Klubja (TÚK) 1990 márciusában alakult a Magyar Újságírók Országos Szövetsége (MÚOSZ) Tudományos-műszaki Szakosztályának utódjaként.

Az első években a Tudományos Újságírók Kamarája néven működő szervezet létrehozásának indoka a tudományos újságírás független szakmai szervezetének megteremtése, a működéshez szükséges megfelelő pénzügyi háttér feltételeinek kialakítása és az önálló nemzetközi kapcsolatrendszer kiépítése.

A TÚK egyesületi keretek között működik és fő célja a tudományos újságírók, illetve tudományos ismeretterjesztést végző tudományos kutatók közötti szakmai és emberi kapcsolatok erősítése, a szakmai továbbképzés támogatása, illetve az utánpótlás, a tudományos újságírás oktatásának elősegítése.⁸⁰

A Simonffy Szeminárium első napja Ladányi Tamás asztrofotós bemutatójával zárult.

A veszprémi illetőségű tanárember lélegzetelállítóan izgalmas és szemet gyönyörködtető, diavetítéssel egybekötött előadása után, vélhetően sokan rádöbbentek arra, hogy az, amit addig fotózásnak vélték, inkább valami más lehetett... Ladányi Tamás művészi igényű fényképei szinte földöntúli képességeket sejtettek, nem véletlen, hogy jellemzően csak az égitesteket fotózza.⁸¹

Az első nap – nem hivatalos – programja az asztrofotókon történő álmélkodással véget ért. Azok, akik az éjszakát az Intézet Vendégházában töltötték (lehetek vagy húszan), csapatépítő tréning leple alatt belevágtak a tihanyi éjszakába, és „jó érzékkel” felkeresték a település egyik legkétesebb hírű éttermét (neve, emberbaráti szeretetből maradjon titok). Az étteremben a nyers, mondjuk ki: véres halból álló halászlé okozta lelki traumát csak a helyette felolgált, átlagosnak minősíthető cigánypecsenye feledtette valamennyire.

⁷⁵ <http://www.interpressmagazin.hu/>

⁷⁶ <http://www.geo-magazin.hu/>

⁷⁷ <http://www.afoldgomb.hu/>

⁷⁸ <http://rf-hobby.hu/>

⁷⁹ <http://www.ng.hu/Magazin>

⁸⁰ A Tudományos Újságírók Klubjáról részletesebben: <http://www.tuk.hu/index.html>

⁸¹ Ladányi Tamás munkásságáról bővebben: <http://www.asztrotajkep.hu/Aktualis>

A közepesen részeg felszolgáló úgy mozgott a placcon, mint Jack Sparrow, a Fekete Gyöngy kapitánya, „*A Karib-tenger kalózzai*” című filmben. (Aki a négy részből nem látta egyiket sem, az próbálja meg elképzelni Jack Sparrow szerepében Johnny Deep-t.)

A bor viszont kifejezetten jó volt, és a társaság is remek hangulatban leledzett. A számla végösszegéből tízszázalékos kedvezmény dukált, ami gyaníthatóan annak volt köszönhető, hogy a keljfeljancsi mozgású pincér időközben „levette” (annyira azért mégsem lehetett részeg), hogy vendégei valamiféle írástudó, tollforgató népség lehetnek. A társaság jókedvűen bandukolt vissza az öbölbe: a nap pozitív mérleggel zárult.

A másnap (május 24.) délelőtti „*tanulmányi*” kirándulást szó szerint elmosta az eső. Most nem érvényesült az „*eső hét előtt, kiderül délelőtt*” népi bölcsesség. Hajnali négytől dörgött-villámlott, majd leszakadt az ég: mintha dézsából öntötték volna az esőt.

A társaság kedvesegetten reggelizett: elmaradt a korareggeli „*piacozás*”, a „*tantúra*”, valamint nem mellesleg a kellemesnek ígérkező közös

ebéd valamelyik (tegnapi esténél) jobb étteremben. Beszédfoszlányok, tétova várakozás és hosszú búcsúzkodások az aulában, minthogyha mindenki maradni szeretett volna még egy keveset...

Valahogy senkinek nem akaródzott elindulni. Aztán egyvalaki megkezdte a sort, majd lassan-lassan mindenki el (vagy tova) a maga útján: autóbusszal, vonattal vagy személygépjárművel.

Jövőre veletek ugyanitt!

Múltidéző

Régi bűnügyek nyomozásának tapasztalatai

Időutazásra invitálom a nyájas olvasót: ha úgy tetszik, egyfajta múltidézésre, amelynek során szembesülhetünk régi bűnügyek nyomozásának a tapasztalataival és beleshetünk a kulisszák mögé... Vajon, annak idején mit csináltak másképpen a nagy öregek?

Az időkerék megindul: sebesen, majd egyre lassabban forog, végül megáll. Hol, merre járunk? Hányat írunk? Igen, már látni: Kispest, pontosabban Budapest XIX. kerülete, 1972 tavasza...

Rapcsák István⁸² – Antal László

Lakásban elkövetett rablás felderítése⁸³

A Budapest XIX. Kerületi Rendőrkapitányság ügyeletes tisztjénél 1972. április 1-jén 08:00 órakor ismeretlen tettesek ellen feljelentést tett Lukich Andrásné, hetvenhat éves nyugdíjas, kerületi lakos, a sérelmére elkövetett rablás miatt.

Nevezett előadta, hogy 1972. március 31-én 17:00 óra tájban, két ismeretlen férfi, a kerítésen keresztül – mivel a kapu be volt zárva – udvarára, majd lakásába hatolt. Egyikük rendőr alhadnagynak, a másik rendőr törzsrőrmesternek mutatkozott be. Az egyik férfi a Budapesti Közlekedési Vállalatnál (BKV) rendszeresített zubbonyt viselt, amelynek jobboldali hajtókáján, piros alapon, egy arany csillag volt.

A „rendőrök” Lukich Andrásnének és a vele közös háztartásban élő Gál József hetvenhat éves nyugdíjasnak egy iratot mutattak fel, és közölték, hogy házkutatást fognak tartani. Ez után felszólították őket, hogy a lakásban lévő pénzt és értéktárgyakat adják elő. Hivatalos mivoltuk látszatának fenntartása céljából – rendőrigazolvány hiányában – egy gyári kapubelépőt mutattak fel.

A sértettek a felszólításnak nem tettek eleget, mire az egyik férfi a sértett nőt a lakószobába tuszkolta, s ott értékeinek átadására kényszerítette. Az

⁸² Rapcsák István nyugállományú r. alezredes, Egyesületünk rendes tagja, aki a cikk írásakor fiatal főhadnagyként a harmincas éveinek vége felé járt, mostanság pedig, túl a „hetvenkedésen”, a nyolcvanas éveit tapossa.

⁸³ A cikk a Belügyi szemle 1972/9. számában jelent meg, 98–101 oldal (BM Tanulmányi és Propaganda Csoportfőnökség, Budapest, 1972). Lapunk hasábjain a szerkesztett és némiképpen stílizált változat olvasható. Szerkesztette: dr. Kovács Gyula.

erőszak hatására az idős sértett nő félelmében átadta takarékbetétkönyvét és pénztárcáját is.

Az egyik tettes a pénztárcából 300,- forintot, továbbá az 1.010,- forintról szóló takarékbetétkönyvet és – azért, hogy azt ki tudják váltani – Lukichné személyi igazolványát is magához vette. Ezalatt a másik tettes, az erősen védekező Gál Józsefet bántalmazta. Közben a konyhaasztalon elhelyezett Doxa férfi zsebórát magához vette, majd mindkét tettes elmenekült.

ELSŐDLEGES INTÉZKEDÉSEK

A BRFK Központi Ügyeletéről *helyszíni szemlebizottság* szállt ki, amelynek tagjai között voltak a Rablási Szakcsoport nyomozói is. A tettes kilétének megállapítására alkalmas nyom és anyagmaradvány a helyszínen nem maradt. A bűnügyi technikus, fényképfelvételeket készített a lakásban történt elváltozásokról.

A helyszíni szemle adatai arra utaltak: az elkövetők abban bíztak, hogy a sértett és a vele közös háztartásban élő Gál József idős kora, gyenge látása és rossz emlékezőtehetsége a felderítést megnehezíti. A *helyszín környékén tüzetesen átvizsgáltuk* a bokros földterületet, a vasúti töltést, de itt a bűncselekményből származó tárgyakat nem találtunk.

Az ismeretlen elkövetők felderítése érdekében – a rendelkezésre álló személyleírások alapján – elsődleges *intézkedéseket* tettünk:

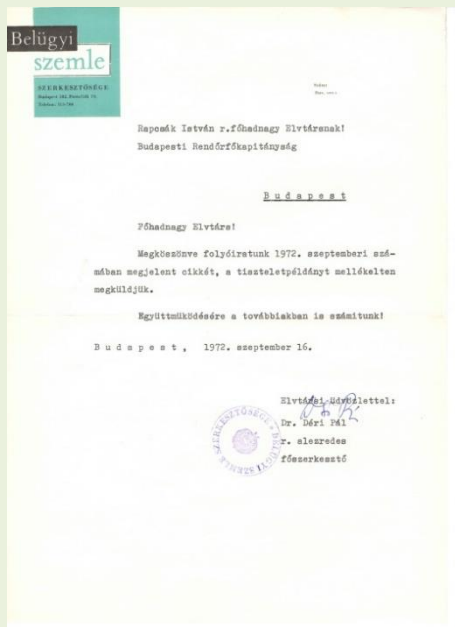
- a személyleírások és az eltulajdonított tárgyak leírása alapján géptávíró körözést adtunk ki;
- az OTP-nél letiltattuk a takarékbetétkönyv kiadását és megszerveztük a kiváltást megkísérülő személyek elfogását;
- a rendőrkapitányság bűnügyi és közrendvédelmi állományával közösen értékeltük a végrehajtandó feladatokat;
- a legális és illegális értékesítési helyeket és csatornákat ellenőrzés alá vontuk;
- a helyszín közelében az ismeretlen elkövető és a cselekmény megtörténteire vonatkozóan adatgyűjtést folytattunk. Ennek során több tanút találtunk, akik értékes felvilágosítással szolgáltak;
- a környéken található több üzem néhány dolgozóját kikérdeztük a cselekménnyel kapcsolatban.

A nyomozás során értékeltük a beérkező adatokat. Megállapítottuk, hogy a sértettnél az utóbbi időben több nő lakott, akik a Budapest XIX. kerület, Kosuth téren elhelyezett hirdetésre jöttek hozzá. Lukich Andrásné az ideiglenes bejelentőlapok kitöltése nélkül is több nőnek adott szállást. A sértett a bejelentetlenül nála lakó nőkről félelmében nem is beszélt. A tervbe foglaltak alapján *folyamatosan ellenőriztük azokat a személyeket, akik a sértett lakásában albérlőként éltek*. Munkánkat a bejelentési kötelezettség elmulasztása nehezítette, mivel csak részadatok alapján elég körülményesen lehetett megállapítani a fiatal nők személyi adatait.

1972. március 25-én – szintén hirdetés alapján – *két nő* jelentkezett albérlőnek, akiket a sértett szintén nem jelentett be. Közülük az *egyik* Rózsi nevű nő, néhány napi ott-tartózkodásuk után a ruhásszekrényt feltörte, és abból 1.500,- forintot ellopott. A cselekmény megtörténte után két nappal az idős sértett az utcán találkozott volt „*albérlőjével*”, azt felelősségre vonta és az eltulajdonított összeget visszakövetelte, amire pénzéből 1.000,- forintot visszakapott.

A sértett szerint, ezt a személyt Lakatos Rozáliának hívták, Budapest környékén az egyik faluban lakik, és a X. kerület valamelyik textilgyárában dolgozik.

A sértett a *másik* nőről pontos személyleírást is adott és közölte, hogy Faragó Istvánnak hívják, Monoron vagy annak környékén lakik. Az említett textilgyárakban két Lakatos Rozália nevű személyt találtunk, ők azonban a bűncselekmény időpontjában nem voltak Budapesten és a sértettel előzőleg sem volt kapcsolatuk.

A továbbiak során megállapítottuk, hogy Faragó Istvánné nem Monoron, hanem Maglódon lakik. Személye és a bűncselekmény közötti esetleges összefüggés feltárása érdekében megkerestük az illetékes körzeti megbízottat, és tájékoztatása alapján megtudtuk, hogy Faragóné férjétől különváltan él, jelenleg Makai Ferenc maglói lakos az élettársa.

Közben tudomásunkra jutott az is, hogy Lakatos Rozália Makai Ferenc féltestvére. A két nő, Budapest XIX. kerület, Jahn Ferenc utcában lakó testvérüknél tartózkodott huzamosabb ideje bejelentetlenül, és csak hétvégén mentek haza Maglódra.

A *körzeti megbízott* közölte velünk azt is, hogy április 3-án találkozott Makai Ferencel, Lakatos Rozáliával és testvérükkel, Jákó Károlynéval. Társaságukban egy Budapesti Közle-

kedési Vállalati (BKV) egyenruhás férfi is volt, aki megítélése szerint nem helyi lakos.

A *tanácsi nyilvántartásból* kigyűjtöttük a felsorolt személyek, valamint kapcsolataik adatait. Megállapítottuk, hogy Jákó Károlyné férje katona, így a BKV egyenruhás férfi feltehetően udvarlója vagy hozzátartozója lehet.

A nyomozás során kiderült az is, hogy Makai Ferencnek a XVIII. kerületben Sándor, a XIX. kerületben pedig László nevű testvére él. A testvérek között rendezetlen családi körülmények vannak.

Az említett *két testvérrel lakókörnyezetükben adatokat gyűjtöttünk* és egyik adatszolgáltatónk közölte, hogy a BKV egyenruhát viselő személyt Bandi néven ismeri, aki tudomása szerint a környéken lévő munkásszállók egyikében lakik. Felkerestük a XIX. kerületben lévő *BKV munkásszállót, ahol a nyilvántartásból megállapítottuk* azt, hogy az általunk keresett személy azonos Fogl Andrással. Fogl munkatársai elmondották, hogy nevezett kb. két hónapja nem dolgozik és csavargó életmódot folytat. Utaltak rá, hogy korábban több esetben látták két nő társaságában, akiknek személyleírása ráillik a Lukich Andrásné sértett-nél korábban lakó Lakatos Rozáliára, valamint féltestvérére, Jákó Károlynéra.

Időközben a *sértett bejelentette*, hogy postaládája bedobták személyi igazolványát és OTP takarékbetétkönyvét. A pénzt nem váltották ki.

A gyanúsítható személyek között szoros kapcsolatot állapítottunk meg, értékeltük szerepüket és róluk a BM Nyilvántartó Központban *fényképeket készítettünk*. E fényképekről történő felismerési kísérlet sikerrel járt.

Az eljárás során Lukich Andrásné és Gál József: Makai Ferencet – mint az egyik elkövetőt – *határozottan felismerték*. Fogl András fényképét a másik elkövetőéhez nagymértékben *hasonlónak találták* és elmondották azt is, hogy a BKV egyenruhát Makai Ferenc viselte. Mint később kiderült, azt a bűncselekmény sikeres végrehajtása érdekében cserélte fel Fogl Andrással.

Megtudtuk, hogy Makai László *feleségét* április 6-án súlyosan bántalmazta, ezért a Budapesti István Kórházban ápolják. Makai Lászlónét a *kórházban felkerestük és beszélgettünk vele*. A bűncselekménnyel kapcsolatban konkrét kérdést nem tehetünk fel neki, mert attól tartottunk, amennyiben látogatásunk igazi célját megtudja, a cselekmény elkövetésének bizonyítását megnehezíti. Makainé férje brutális magatartásáról elítélően beszélt, de mint élettársát védelmezte.

AZ ELKÖVETŐK ELFOGÁSA

A Makai testvérek és Fogl András elfogása – csavargó életmódjuk miatt – nehézségekbe ütközött. Ezért kombinációt dolgoztunk ki, amely tartalmazta a fenti személyeknek a Budapesti Rendőr-főkapitányságra *egy időben történő előállítását, valamint a házkutatások helyének és idejének megjelölését*.

A részleteiben kidolgozott tervet azonban nem tudtuk pontosan betartani. Először a kevésbé gyanús Makai Lászlót fogtuk el, mivel kerékpárlopáson érték tetten és a XIX. Kerületi Rendőrkapitányságra előállították.

A két szerv közötti együttműködés eredményeképpen Makai előállítása után *azonnal értesítették* a BRFK Rablási Szakcsoportját, így a bűncselekménnyel kapcsolatban elszámoltattuk és az elé tárt bizonyítékok hatására beismerő vallomást tett.

Makai László kihallgatásakor elmondta, hogy március 31-én Ferenc bátyjával és annak élettársával, Faragó Istvánnéval, Jákó Károlynéval és udvarlójával, Fogl Andrással, továbbá Lakatos Rozáliával együtt szórakoztak. Pénzszerezési lehetőségekről beszélgettek, amikor Fogl javaslatára elhatározták, hogy Lakatos Róza és Faragó Istvánné szállásadónőjétől az általuk befizetett lakbért visszaszerzik. Fogl azt is javasolta, hogy egyikük vegye fel a BKV egyenruhát, mert az – megítélése szerint – hasonlít a rendőregyenruhához és tartsanak házkutatást. Ennek érdekében házkutatási utasítást is szerkesztettek, amelyben az szerepelt, hogy azt hol tartják és kik vesznek részt rajta. Egy kétforintos segítségével szabályosnak látszó körpecsétet is szerkesztettek az „*okmányra*”. Eredeti tervük szerint a három férfi akarta végrehajtani a bűncselekményt, de Fogl András a felbujtót, élettársa, Jákó Károlyné nem engedte velük menni.

A bűncselekmény során azért alkalmaztak erőszakot, mert a sértett és élettársa kételkedett rendőri mivoltukban. Menekülés közben Makai László a „*házkutatási utasítást*” szétépte és eldobta. A rablott pénzből a tettesek Makai László lakásán megvacsoráztak.

1972. április 2-án Faragó Istvánné, a sértett tulajdonát képező személyi igazolványt és az 1.010,- forintot tartalmazó OTP takarékbetétkönyvet visszavitte a sértett postaládájába. Ennek oka az volt, hogy közösen felismerték: a pénz kiváltása esetén – mivel a takarékbetétkönyv lehet tiltva – elfoghatja őket a rendőrség. Makai László beismerte: „*az órát Gál bácsitól a konyhában én vettem el, és azt a lakásomon rejtetem el*”.

Makai lakásán *házkutatást tartottunk* és lefoglaltuk a keresett órát.

Makai Ferenc – aki munkavégzés céljából vidéken tartózkodott – *elfogását várható felbukkanási helyein megszerveztük és ehhez az URH-s gépkocsizó rendőrfőnök is bevontuk*. Amikor volt munkahelyére leszámolni ment, onnan megjelenését bejelentették és az URH-s gépkocsizó rendőrfőnök elfogta.

Nevezett a bűncselekmény elkövetését először tagadta, majd a *bizonyítékok súlya alatt beismert és bűntársaira terhelő vallomást tett*. Makai Lászlót és Makai Ferencet előzetes letartóztatásba helyezték.

Fogl András felkutatása először nem járt eredménnyel. A XIX. kerületi BKV munkásszállás gondnoknője távbeszélőn közölte, hogy Fogl értékeiért egy nő – aki élettársának mondta magát – jelentkezett, akit ő a rendőrségre küldött. A nő Réti Lászlóné csengődi lakos volt, aki a gondnoknő felkérésére megjelent a BRFK rablási szakcsoportjánál és *„élettársára” terhelő vallomást tett*. Elmondotta, hogy Fogl András azért nem jelent meg a munkásszálláson, mert félt attól, hogy a húsvét előtti bűncselekménye miatt a rendőrség elfogja. A továbbiakban említést tett arról is, hogy tudomása szerint a bűncselekményt – a Makai család néhány tagjával együtt – a XIX. kerületben hajtották végre. Rétiné elmondta azt is, hogy Fogl Csengőd községben bujkál.

A Kiskőrösi Járási Rendőrkapitányság Fogl András 1972. április 21-én *elfogta és a BRFK Vizsgálati Osztályára szállította*. Terheltként történő kihallgatása során, mint szervező beismerte bűnösségét. Magára vállalta, hogy a pénzszerezés ötlete tőle származik, a végrehajtás módját ő dolgozta ki és ő készítette a hamis házkutatási utasítást is. Tagadta viszont, hogy az erőszak alkalmazását előre megbeszélték volna, mivel ő nem vett részt a bűncselekmény végrehajtásában. Amennyiben erőszakot alkalmaztak, úgy azt a Makai fivérek a bűncselekmény helyszínén határozták el.

Lakatos Rozália és Faragó Istvánné szerepével kapcsolatban csak arra tett utalást, hogy az elvitt értékek közül a pénzt közösen költötték el és együtt határozták el az 1.010,- forintról szóló takarékbetétkönyv visszavételét is.

A két idős ember sérelmére elkövetett rablást a nyomozás során mind a személyi, mind a tárgyi vonatkozásban megfelelően bizonyítottuk.

A lakásban elkövetett rablás felderítésével kapcsolatban *néhány tapasztalatainkra* kívánjuk a figyelmet felhívni:

A feljelentéskor tudomásunkra jutott adatok, bármely ügyben alapját képezik a nyomozási munkának. *Külön figyelmet kell szentelni a sértett személyének*, jelen ügyben a két sértett magas életkorának is. Az ismételt kihallgatásokat olyan mértékben kell alkalmazni, hogy azok újat nyújtsanak a nyomozás számára.

Olyan, lakásban elkövetett rablási ügyben, amikor a sértett és a tettesek között közvetett kapcsolat állapítható meg, az *adatok gyors értékelése és ellenőrzése* fontos szerepet játszik. Ezt bizonyítja a volt albérlőnk személyi adatainak és kapcsolatainak gyors megállapítása is.

A bűnügy eredményes felderítésének fontos tényezője, hogy a használható *érdemi adatokat az érintett rendőri szervek rendelkezésére kell bocsátani* és hasonlóan meg kell szervezni az együttműködést, úgy, mint az a XIX. kerületi és a kiskőrösi rendőrkapitányságokkal, a BRFK Vizsgálati Osztályával és Rablási Szakcsoportjával tettük.

Ez történt velünk Egyesületünk életéből

Dr. Kovács Gyula – Dr. Kovács Lajos

Beszámoló az Obsitos Detektívek Egyesületének 2014. évi közgyűléséről⁸⁴

Az Obsitos Detektívek Egyesülete 2014. május 22-én, 16.00 órai kezdettel, az ORFK Rendészeti Szervek Kiképző Központjában (RSZKK) tartotta a 2014. évi rendes (vagy soros) közgyűlését.

A közgyűlés, amely a hagyományoknak megfelelően az RSZKK Szabadidő-központjának éttermében kapott helyet, a szokásos módon, minden külsőségtől mentesen, baráti légkörben és jó hangulatban zajlott le.

A jelen lévő mintegy harmincfős tagság és a néhány meghívott vendég figyelve a következő napirendi pontokra összpontosult:

1. az Egyesület elnökségének beszámolója az Elnökség 2013. évi tevékenységéről (előadó: dr. Kovács Lajos),
2. a Felügyelő Bizottság jelentése az Egyesület 2013. évi tevékenységéről és a mérlegbeszámolóról (előadó: Neumann Péter),
3. a 2013. évi gazdálkodásról szóló mérleg és költségvetési beszámoló (előadó: Bárdos Ferenc),
4. a 2014. évi költségvetés tervezete (előadó: Bárdos Ferenc),
5. az Egyesület elnökének megválasztása (előadó: Tichi Máttyás),
6. aktuális kérdések.

Kedves színfoltja volt az elnöki beszámolónak az „évfordulás” tagtársak köszöntése. Dr. Kovács Lajos, az Egyesület elnöksége és a tagság nevében szívből köszöntötte:

- Bereczki Istvánt nyolcvanadik,
- Babanics Józsefet hetvenötödik,
- Borgulya Gyulát, Kovács Pált és Vincze Ferencet hetvenedik, végül
- Somogyi Tibort hatvanadik

születésnapja alkalmából. Az ünnepeltek egy-egy emléklapot és egy-egy üveg bort kaptak ajándékba.

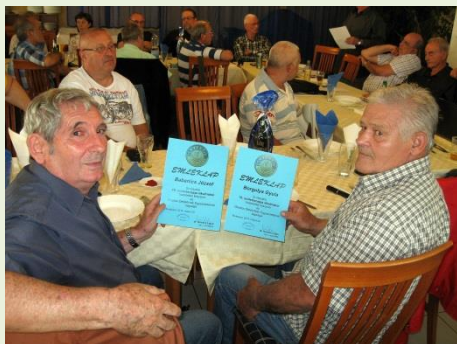
A napirendi pontokhoz kapcsolódóan a Közgyűlés elfogadta:

- az Egyesület elnökségének beszámolóját az Elnökség 2013. évi tevékenységéről (1. napirendi pont),

⁸⁴ Fotók: Fehér Gábor Miklós.

- a Felügyelő Bizottság jelentését az Egyesület 2013. évi tevékenységéről és a mérlegbeszámolóról (2. napirendi pont),
- a 2013. évi gazdálkodásról szóló mérleg- és költségvetési beszámolót és a 2014. évi költségvetés tervezetét (3–4. napirendi pont).

A Közgyűlés további háromévi időtartamra megerősítette elnöki tisztségében dr. Kovács Lajost (5. napirendi pont), valamint az aktuális kérdések címszó alatt (6. napirendi pont), megszavazott 210.000,- forintot az Obsitos Detektívek Lapja nyomtatott formátumban történő kiadására.

Az 5. napirendi ponthoz kapcsolódó felszólalásában dr. Kovács Lajos megköszönte a tagság bizalmát és az elnökség eddigi önzetlen munkáját. A 6. napirendi ponttal összefüggésben dr. Kovács Gyula elnökségi tag, az Obsitos Detektívek Lapja elnök-főszerkesztője, nagy örömmel és köszönettel nyugtázta a Közgyűlés határozatát. Hozzászólásában – egyebek mellett – hangsúlyozta: „Mi egy kis lap vagyunk, boldoggá tesz minket, ha

300–500 példányban ki tudunk jönni. Nálunk mindenki társadalmi munkában, mindenféle ellentételezés nélkül teszi a dolgát, még a szerzők is lemondanak a honoráriumukról. A Szerkesztőbizottságot és a Szerkesztőség tagjait a szakmaszeretet hajtja, próbálunk értéket teremteni. Úgy véljük, túl sok van bennünk ahhoz, hogy mondandónk a számítógépeink merevlemezeinek virtuális asztalfiókjában szunnyadozzanak vagy tudásunkat a különböző internetes közösségi portálok üzenő falain szórjuk szét.” A főszerkesztő „mosodás” Minarik Ede (Régi idők focija) örök érvényű mondasát parafrázálva fejezte be hozzászólását: „Mert kell egy Lap (vagy kettő).”

A hivatalos rész lezárását követően a közgyűlés baráti vacsorával folytatódott.

A következőkben az elnöki beszámoló kivonatolt és szerkesztett változatát olvashatja a tisztelt érdeklődő.

Tisztelt Tagtársak!

Az Obsitos Detektívek Egyesülete 2013-ban szintén az alapszabályban lefektetettek szerint folytatta a tevékenységét, továbbra is öregesen, kényelmesen, ahogy az korunktól, egészségügyi állapotunktól tulajdonképpen várható volt.

Az egyesület *szakmai, tudományos és kulturális szerepvállalásával kapcsolatosan* továbbra is elmondható, hogy 2013-ban Egyesületünkhöz ilyen jellegű felkérés nem érkezett. Egyesületünk több tagja viszont változatlanul benne maradt rendőrség vérkeringésében, több-kevesebb vehemenciával, személyes kapcsolataikat kihasználva és egyéni motivációjuk, munkaviszonyaik keretében, tanácsadóként, oktatóként, meghívott előadóként ténykedtek. Példaként említhető, hogy három tagtársunk – dr. Kovács Gyula, Viczkó István és szerény

személyem –, a Legfőbb Ügyészség felkérésére részt vettek az ügyészségi nyomozói állomány másfél hónapos kriminalisztikai továbbképzésében. Dr. Kovács Gyula tagtársunk nem mellesleg az ORFK Dunakeszi Oktatási Központjában büntetőeljárás-jogot tanított, jómagam pedig a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán kriminalisztikát oktattam. Dr. Kovács Gyulának amúgy tavaly októberben jelent meg a legutóbbi egyetemi jegyzete, „A kriminálmetodika elméleti és gyakorlati kérdései” címmel.

Ahogy azt a tavalyi beszámolómban is leszögeztem, a nyomozói munka nyílt és operatív *alapelemei* a mai napig ugyanazok, mint aktív korunkban, húsz-harminc évvel ezelőtt voltak. Megjelentek azonban olyan *új módszerek és lehetőségek*, amelyek a mi öregedő agyunk teljesítőképességének határait sajnos sikerrel feszegetik. Csak emlékeztetésképpen, a *kriminalisztika öt katartikus fordulópontja*, nevezetesen: a *daktiloszkópia*, a *vércsoport-meghatározás*, a *neutronaktivációs nyomelem-azonosítás*, a *DNS-vizsgálatok*, és végül az úgynevezett *digitális forradalom vívmányai*.

Egyesületünk tagjainak túlnyomó többsége az utolsó kettő rendszerbe állítása idején már nem szolgált a rendőrség kötelékében. Következésképpen be kell látnunk, hogy az új bűnözési formák mellett új bűnüldözési módszerek jelentek meg, amelyek korszerű felkészültséggel bíró kollégákat igényelnek, és ezeknek az új kihívásoknak közölünk már csak kevesen bírnának maradéktalanul megfelelni.

Mindezekről függetlenül, nem tettünk le arról, hogy élet- és vagyonvédelmi, valamint bűnmegelőzési tapasztalatainkat megosszuk az érdeklődőkkel. Egyesületünk két éve pártoló tagként belépett a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarába, azzal a céllal, hogy a különböző vállalkozói fórumokat igény esetén szaktanácsainkkal ellássa. Az Elnökség tagjai összeállítottak egy előadás-tematikát (mindenki a saját szakterületéből), és e témákból ajánlottunk fel előadásokat a Kamarának.

Mint ismeretes, dr. Kovács Gyula elnökségi tagunk javaslatára, az Elnökség támogatásával kezdeményeztük a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságnál az *Obsitos Detektívek Lapja* elnevezésű kulturális és szakmai folyóirat indítását. Az engedélyt megkaptuk, a lap internetes (online) és nyomtatott változatát a Hatóság nyilvántartásba vette, tavalyi évben egy összevont online szám már megjelent. (Itt jegyzem meg, hogy dr. Kovács Gyula egy másik lapnak, a Magyar Bűnüldözők Szakmai Egyesülete által alapított Magyar Bűnüldözőnek is főszerkesztője.)

Programjaink

Az értékelt időszakban egy közgyűlésre, három elnökségi ülésre került sor.

A BRFK Hagyományőrző Egyesület meghívására 2013. szeptember 18-án, Angyalföldön, a József Attila Művelődési Házban, majd december 6-án, Budán, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában a magyarországi élet elleni bűnözés néhány aktuális kérdéséről tartottunk előadást.

Személyi és tárgyi feltételeinkkel kapcsolatban a helyzet a következőképpen alakult.

Létszámunk jelenleg hatvanegy fő természetes személy. Ebből rendes tag ötvennyolc fő, pártoló tag három fő. Az előző évben egy új tagfelvételt került sor. Új tagtársunk dr. Kovács József, akit szeretettel köszöntünk az obsitos detektívek között.

Az önkéntes kilépések okait sosem kutattuk, azok egyrészt vélhetően anyagi okokra vezethetők vissza, bár az évi 6.000,- Ft tagsági díj havi bontásban mindössze 500,- Ft-ot jelent. Amennyiben néhány tagtársunkra még ez is túlzott terhet ró, megértjük. Ha viszont az önkéntes kilépés oka az Egyesület programjainak csökkenő száma volt, kérjük, hogy a kilépők a távozásukkal keletkező űrt visszahagyott okos tanácsaikkal szíveskedjenek kitölteni, amelyekkel esetleg javítanának a szerintük kifogásolható állapotokon. Ami a kiléptetést illeti, az Elnökség álláspontja változatlanul az, hogyha valakinek a részéről a rendezvényeinken való megjelenés rendszeres elmaradása a tagdíjfizetés több éves elmulasztásával párosul, az nyomós ok lehet e szélsőséges szankció alkalmazására.

Kegyeleti tevékenységünk

Az elmúlt évben egy tagtársunk halálozott el. Tálás István barátunkat, aki színes egyéniségével, mindig kedélyes hangulatával Egyesületünk meghatározó személyisége volt, 2013. szeptember 4-én kísértük el utolsó útjára. Itt emlékeznék meg a nemrég elhunyt dr. Fülöp Valterről is, aki a budapesti rendőrfőkapitány bűnügyi helyetteseként rendszeresen kapcsolatot tartott az Elnökséggel, és aki az Elnökség kezdeményezése alapján több kerekévfordulás születésnapot ünneplő tagtársunk részére korrekt megemlékezést szervezett a Rendőrség Teve utcai Igazgatási Központjában, dicséretes szociális érzékenységről téve ezzel tanúbizonyságot, ami sajnos nem minden parancsnok sajátja.

Egyebek

Kultúra, művészetek, szabadidő és sport

Mester Györgyi⁸⁵

Kettecskén (bűnügyi novella)

Húsz éve éltek már összezárván, egy fedél alatt. Két nővér, két különböző irányba induló életúttal, akik végül kényszerből, mégis egymás mellett horgonyoztak le. Így hetven év fölött, a mindennapok csendben teltek volna, de nem náluk. Közöttük ugyanis állandó volt a veszekedés, a marakodás. Míg az egyik kímérten, a saját bölcsessége és megfellebbezhetetlenül tökéletes értékítélete biztos tudatában örökké bírálta, a másik abból csinált passziót, hogy rendre nem reagált a kritikákra, sőt, ha lehetett, még rátett egy lapáttal, hogy egy pillanatra se szűnjön a feszültség. Ami talán a legjobban kifejezte kettőjük kibékíthetetlen ellentétét, az az volt, hogy egyikük kutyát, a másik macskát tartott a háznál. Egymás iránt érzett ellenszenvüket átvitték a kedvenc állatra is. Míg Zenóbia két hétig távoli rokonaiknál időzött, kutyája csak háromnaponta kapott ételt, bele is fogyott rendesen. A kölcsönkenyér azonban visszajárt, s Jusztina, a barátnőjénél tett látogatásából visszatérve, napokig kereste a macskáját, mivel az, a lakásból egy hétre való kizárás után úgy gondolkodott, szolgálataira már nem tartanak igényt, s átpártolt a negyedik szomszédhoz, az utca túloldalára.

Pedig olyan szépen indult minden. Egy fél-arisztokrata család leszármazottjai voltak, szolid jómódban nevelkedtek, a szülők részéről egyforma szeretettel és odafigyeléssel körülvéve. Ebből adódóan, különböző jellemük kialakulásáért nem a családi körülmények, inkább az örökölt gének voltak a felelősek.

Zenóbia sovány, nyúlánk lányból, szikár, tudálékos, engedményeket nem ismerő, magát sem kímélő kemény nővé vált, míg Jusztina ennek pontosan az ellenkezője volt. Az alacsony, kövérkés csitri, gömbölyded, később kifejezetten elhízott nővé érett, mondhatni túlrett. Utóbbi mindemellett belenyugvó, kényelmes típus volt, hajlamos arra, hogy elhagyja, olykor sajnáltassa magát, de közben mindent megtett azért, hogy az élet kellemesebb, napfényes oldalát teljes mértékben kiélvezhesse.

⁸⁵ A szerző Keglovicsné Mester Györgyi, nyugállományú rendőr alezredes, aki nyugállományba vonulásaig a BRFK Jogi, Koordinációs és Panaszügyi Osztályán teljesített szolgálatot. Ezt követően – 2008-tól 2012-ig – az ORFK Gazdasági Főigazgatóság Igazgatási Főosztályán közalkalmazottként dolgozott. Nevezett hétkönyves novellairól, lapunk és a Magyar Bűnüldöző olvasószervezője.

Zenóbia nem ment férjhez, mert az elvárásainak teljes mértékben megfelelő férfit nem talált, Jusztina ellenben épp azért igyekezett minél előbb elkötelezni magát, hogy megszokott kényelméről, eltartásáról legyen, aki gondoskodik.

Azután a sors úgy hozta, a szülők elmentek, egyetlen fivérük családjával együtt külföldre költözött, Jusztina pedig megözvegyült. Kielégítő jövedelme nem lévén, nagy lakását egyedül képtelen volt fenntartani, így „*hazaköltözött*”, a családi kúriába. Mivel Zenóbia sohasem hagyta el a szülői házat, a két nővér ismét egy fedél alá került.

Azt tudták, anyagilag úgy jönnek ki a legjobban, ha felerészen állják a ház fenntartásának költségeit, emellett azonban mindketten igyekeztek megőrizni önállóságuk látszatát. A lakásnak több hálósobája is volt, így legalább mind-egyiküknek lehetősége adódott arra, hogy félrevonuljanak, ha már megelégték egymás társaságát. A valamikori családi kúria ugyanakkor csak egyetlen, nagy konyhával, és hasonlóképpen tágas fürdőszobával rendelkezett. Ezen, ha tetszett, ha nem, osztozniuk kellett.

A házirend összeállítására Zenóbia jogot formált magának, lévén, hogy ő volt az, aki születése pillanatától folyamatosan lakta a házat. Az általa alkotott szabályok szerint kellett játszani, mivel a házimunka nagyobb részét ő végezte, sokszor a testes, kicsit lusta nővére helyett is. E szabályok szerint, az ebédhez a déli harangszót követően azonnal le kellett ülni, s ha Jusztina délre percnyi pontossággal nem volt otthon, később már nem kapott ebédet, sőt, testvére a kamra kulcsát is magához vette, és vacsoraideig ki sem adta a kezéből. Szokta volt mondogatni, *„hová is lenne a világ, ha felborulna a régi rend, és az emberek akkor ülnének az asztalhoz, amikor kedvük szottyan”*.

A mindennapi szócsaták és az esetenkénti kisebb-nagyobb veszekedések között, időnként egy-két emlékezetesebb, botránynak beillő cirkusza is sor került. Egy alkalommal, Jusztina képkiállítás megnyitójára volt hivatalos, ami a délelőtti órákban zajlott, a város másik végén. A program nagyon élvezetes volt, sok régi ismerőssel is összefutott a megnyitón, s egyszer csak arra eszmélt, tizenkettőt ütött az óra! Mint Hamupipőke, ő is nyakába szedte a lábát, de bizony az ebédkezdestről már jócskán elkésett. Fújhatta – a levest is, meg a többit –, mert ő abból bizony már nem kapott! A kamra zárva, a hűtőben csak innivalót tároltak, kristályvízzel meg csak nem lakhat jól!

Kölcsönkenyér visszajár! Ezt vallotta Jusztina is, amikor kiötlötte, hogyan vágjon vissza szigorú testvérenek. Zenóbia két barátnőjét ebédre hívta aznap, persze, pontosan déli tizenkettő órára, amikor is Jusztina jelezte, rá ne várjon – nem mintha valaha is várt volna –, mert ő, kivételesen, a nyugdíjas klubban ebédel. Mielőtt azonban elhagyta a házat, a konyhaszekrényben a két hasonló edényben tárolt cukrot és sót felcserélte. Zenóbia gyakorlott háziasszony volt, ő már nem kóstolgatott, behunyt szemmel is ízesíteni tudta volna az ételeket, és méretlenül adagolta a piskótához a lisztet, cukrot. Azon az ominózus napon azonban, a remek szakácsnő hírében álló Zenóbia, gyömbéres-szerecsendiós-cukros csirkepaprikást talált fel a barátnőinek, és cseresznyés-sós piskótával kínálta őket. Persze szabadkozott, s első gondolata nem is a nővére csínytevése volt, hanem az, talán tényleg ő tévesztette össze a hasonló kinézetű edénykéket. A gyanú akkor támadt fel benne, amikor a gyors szendvicsekkel megrakott tálcával a szobába lépve, éppen rajtakapta vendégeit, akik suttogva

beszélték meg egymás között, hogy ő bizony már kezd egy kicsit szenilissé válni.

A visszavágó persze nem váratott sokáig magára. Harmadnap reggel, amikor a konyhaszekrényben visszaállt az eredeti rend, Jusztina utolsó, féltve őrzött filteres Earl Gray teáját áztatta a csésze forró vízben. Átszellemült arccal szívta be a kellemes, aromás tea gőzölgő páráját, majd gondos odafigyeléssel, a cukorszóróból meg is cukrozta. Amikor már úgy gondolta, eléggé lehűlt és iható, nagy kortyokban, mohón inni kezdte. Pechjére, mert a sós tea nem csak az arcát facsarította el, de a szívét is, a városkában ugyanis nem lehetett Earl Gray teát kapni, azt csak megfelelő ismeretség útján lehetett beszerezni, ahogy neki is csak egyszer, nagy nehézségek árán sikerült. Zenóbia még csak el sem mosolyodott, rá se nézett, el tudta képzelni a nővére arckifejezését. Attól a naptól kezdve, soha többé nem kellett egyiküknek se előkóstolni a cukortartó tartalmát. A kölcsönt visszaadták és visszakapták, az úgy le volt zárva. De persze ezzel a nővérek viszálykodása távolról sem ért véget.

Zenóbia főzött kettejükre, de a mosásból Jusztina se vonhatta ki magát. Nem is akarta, csak a gyakorisága bosszantotta. Merthogy náluk mindent, és mindenkor mostak. A függönyöket is, kéthetente. A nappaliban lévő függöny, valóban szép, régi darab volt. Egy baja adódott csupán, hogy a teraszra vezető szárnyas ajtót díszítette, földig ért, emiatt pillanatok alatt bepiszkolódott, a szürke porcsík pedig az alján igencsak feltűnő volt, nem mutatott jól egy tiszta, rendes házban. Jusztina hát mosott, mosott, mígnem egyszer csak megelégtelte: fogott egy ollót, s lenyisszantotta a függöny alját, a földtől úgy húszcentis magasságban. Zenóbia persze, szokása szerint, a nagymosás napján is rákérdezett – valahogy már el ne felejtődjön –, vajon szárad-e már a kimosott függöny? Jusztina ártatlan arccal, nagy lelki nyugalommal mondott egy határozott „*nemet*”, majd kérdés nélkül, megtoldotta a magyarázattal is: már nem kell olyan gyakran mosni, tettem róla, megoldottam a problémát. Zenóbiának a szava is elállt a megcsonkított függöny látványától, csak berohant a szobájába, magára zárta az ajtót, de onnan is sokáig kihallatszott nyüzszítő sírása. De hát egyszer ezen is túl kellett lépniük, az élet ment tovább.

Jusztina, kicsivel később, egy másik alkalommal, amikor a könyvtárból kétpercnyi késéssel ért haza a szokásosan túl korai, tizenhét órai vacsorára, és emiatt másnap reggelig nem kapott enni, komolyabb visszavágásra szánta el magát. Zenóbia fiatalon sem volt csinos nő, többek között talán ezért is nem kelt el, a haja azonban híresen szép volt, s ezért azt különös gondnal ápolta. Egy este azonban rettenetes dolog történt! Valaki – valaki?! – a drága sampon helyébe, amint az utóbb kiderült, ricinusolajat töltött, s ő azzal össze-vissza kente a haját. A sűrű olajat különböző oldószerekkel próbálta kimosni a hajából, amitől a fejbőre kisebesedett, kiütések keletkeztek rajta, ráadásul valami fertőzést is kapott. A haját tövig le kellett vágni, s az egykori selymes, göndör fürtökből, töredezett, rövid kóc lett. Úgy találta, mintha még az ősz hajszálai is megszapordtak volna.

Most aztán tényleg volt jajgatás, igazi, hangos, szívet tépő! De egyszer elmúlik minden bánat. S lám, mire lecsitultak a kedélyek, nem újabb szörnyűség történt a házban! Ki tudja, ki tehette, de valaki átlátszó sampont tartalmazó flakont csempészett annak a helyére, melyből speciális tisztítószerrel Jusztina

kéthetente drága, szattyánbőrkötésű könyvei borítóját tisztítani szokta. A sampon örökre foltot hagyott az egyik legkedvesebb könyvön, itt már nem volt mit tenni, tönkrement végleg.

Eltelt egy pár nap, szó nem esett közöttük, a nővérek csendben kerülgették egymást. Ekkor azonban valami történhetett, mert a két nő láthatóan közeledni próbált egymáshoz. Az első lépést Jusztina tette meg. Gesztusként, meghívta magához a testvérét, hogy megvendégelje egy csésze – nagy ármányosan beszerzett – igazi, mézzel édesített Earl Gray teával, s egy jó nevű, belvárosi cukrászdában vásárolt, valódi cseresznyés piskótával. Meghívása kedvező fogadtatásra talált.

A teázásra Jusztina erkélyes szobájában került sor, ahonnan tiszta időben, mint amilyen ekkor is volt, a közeli dombokra remek kilátás nyílt. Az erdő fáit bearanyozta a kora őszi nap, s az ezernyi színben pompázó táj valóban bámulatos látványt nyújtott. Ezért is volt Jusztinának legkedvesebb szórakozása az erkélye korlátjáról való nézelődés, amire a korai vacsorák után, mindig bőven jutott idő. Testvére gyakran látta őt ott álldogálni, a korláton könyökölve, csendben szemlélődni, gyönyörködni a fenséges táj magasztos képében, sokszor egészen napszálltaig.

Most a nővérek együtt ültek ki az erkélyre, s a tea szürcsölgetésével kísért halk beszélgetés közben, lassan ráébredtek arra, életük további részében egymásra vannak utalva, össze vannak zárva, s jobban járnának mindketten, ha ezután békében élnének, sőt a legszebb az lenne, ha mindegyik engedne egy kicsit a maga hóbortjából, a másik javára. Közben Jusztina azt is elújságolta Zenóbiának, hogy igazából ő volt a ludas, amikor samponnal próbálta tisztítani a könyvborítót, mivel elfelejtkezett róla, hogy máshová rakta a tisztítófolyadékot, amit később meg is talált, sértetlenül, és hogy teljesen véletlenül használta fel a hasonló színű, formájú flakonból a sampont. Így, hogy ez is tisztázódott, nem sok híja volt, hogy egymás nyakába boruljanak, annyira elérzékenyültek az egymás iránt feltámadó szeretetüktől, és az azzal szorosan összefüggő, okos, békülési szándékuktól. Hát, hiszen édestestvérek ők, ez meg itt az ő szülőházuk! Csak ők maradtak ketten, egymásnak.

Ekkor Jusztina hirtelen felállt: gyere, nézelődjünk egy kicsit, hihetetlenül gyönyörű az erdő, és nemsokára besötétedik. Azzal szokása szerint, a korlátnak dőlt. Zenóbia, mint akinek valami hirtelen az eszébe jutott, felugrott, de már csak a nővére kézfejét tudta elkapni, aki szorosan belékapaszkodott, miközben zuhant lefelé a kilazított csavarú erkélykorláttal együtt, az emeletről a betonjárdára. Egyikük sem kelt fel, bár Jusztina még élt, amikor a postás másnap rájuk talált. A mentőben halt meg. A házra egy hónap múlva tábla került: *„Haláleset miatt, sürgősen eladó.”*

Dr. Fülöp Valter⁸⁶

LELTÁR (VERS)

„A félreértések elkerülése végett előrebocsátom, hogy a legcsekélyebb mértékben sem rendelkezem suicid hajlammal, hisz az életünk csodaszép ajándék. A számvetés pillanatai azonban időnként be-bekopogtatnak az ajtónkon, komor ábrázattal fülünkbe sugdosva ezt-azt, majd nesztelenül továtúnnek, mintha itt se lettek volna...”⁸⁷

Levelek zöldek a fákön
Mára elsárgultak.
Szellő simogatott a hegytetőn
Csípi arcomat.
Virágok illatát éreztem kertemben
Mind elhervadtak.
Születni akartam újból
Várom halálomat.

Azt mondtad, menjek
ne nézzek hátra
őszinte szívvel
jöttem világra.
Nem hittem soha
csalóka fénynek.
Igazság egy van
érte vámot kérnek.

Azt mondtad, jó így
tisztán kell élnünk,
ha a tegnap fájt is,
jobbat remélünk.
Nem adtam testem
nem adtam lelkem
néha körülnéztem
egy kusza ösvényen
Azt mondtad szép lesz

Dr. Fülöp Valter 1972-ben született Zalaegerszegen. 1986 és 1990 között Nagykanizsára járt gimnáziumba, a sorkatonai szolgálatát is Nagykanizsán töltötte, 1991-ben és 1992-ben.

A Rendőrtisztai Főiskolán 1995-ben szerzett diplomát, bünygyi szakon.

⁸⁶ A szerző rendőr dandártábornok, rendőrségi főtanácsos, 2014. május 2-án bekövetkezett, korai halálakor a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője volt. Lapunk e versével tisztteleg dr. Fülöp Valter kimagasló tehetsége és példaértékű rendőri pályafutása előtt. A Leltár című vers a szerző Facebook oldalán jelent meg és a temetésén is elhangzott. Fényképek: https://www.google.hu/?gws_rd=ssl#q=fulop+valter+fenykepek

⁸⁷ Dr. Fülöp Valter Facebook oldala: <https://www.facebook.com/pages/Dr-F%C3%BCI%C3%B6p-Valter-A-whiskys-nyom%C3%A1ban/24083872593620?fref=ts>

ne féljek a mától.
Ne legyek csalódott
sok-sok hamisságtól.
Magamra maradtam,
de tudom megérte,
ha zárul majd a leltár
felnézek az égre.

Minden vágy
messze már
emlékezz
a folyónál.
A hídon túl
egy titok vár
ha készen állsz,
induljál!

Ez a városom
mit folyó választ el.
Otthonra itt leltem
bár máshol nőttem fel.
Az én városomban
mi elkopott is szép.
Poros utcaövek
mind egy emlékkép.

Ez a városom
hol ismerem a fákat,
a játszótéri srácokat,
s a környező utcákat.
Az én városomban
kedves minden zaj.
Néha pofonok érnek,
aztán elmúlik a baj.

Ez a városom
rám köszönnek a téren.
Az újságos megállít,
még ha nem is kérem.
De nem terhes ez sem,
mert arra gondolok,
olyan hely ez a világban,
ahol otthon vagyok.

Rendőri pályája a BRFK XI. kerületi Rendőrkapitányság Vizsgálói Alosztályán indult, ahol vizsgálóként dolgozott. 1995 őszén megkezdte jogi tanulmányait. 1996-ban áthelyezését kérte a BRFK Vizsgálói Főosztály Életvédelmi Osztályára, ahol másfél évvel később kiemelt fővizsgálónak nevezték ki. Elsősorban a kiemelt rablási ügyekkel – pénzintézetek elleni támadásokkal, fegyveres rablásokkal – foglalkozott. A „Viszki-ügy” hozta meg számára az első, igazán komoly feladatot és sikert. 1999 októberében fogták el Ambrus Attilát, és még az év decemberében Pintér Sándor belügyminiszter soron kívül rendőr századosná léptette elő. Ugyanabban az évben befejezte a jogi tanulmányait, és doktori oklevelet szerzett a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán. 2000 tavaszán, huszonnyolc évesen a Rablási Alosztály vezetője lett. Másfél évvel később, 2001 októberében az Életvédelmi Osztály vezetésével bízták meg.

2001-ben részt vett az FBI által szervezett Nemzetközi Rendészeti Akadémia kurzusán.

2007-ben lett a Budapest XII. kerület, a Hegyvidék rendőrkapitánya. 2010 és 2012 között a budapesti rendőrfőkapitány bűnügyi helyettese volt, 2012-ben nevezték ki Zala megye rendőrfőkapitányának.

Kedvenc sportja a labdarúgás: évekig Pacsa nagyközség focicsapatának igazolt játékosa volt (e községben töltötte gyermekéveit). Szabadidejében szívesen horgászott, ha tehetette, a zalaszentmihályi tőzegtóra járt halat fogni. Bol-dog házasságban élt. Felesége, Szilvia tanítónő, valamint két lánygyermek Fanni és Anna gyászolja.⁸⁸

*„Fáradtságom adom az esti árnyak,
Színeimet vissza a szivárványnak.
Megnyugvásom a tiszta, csendes égnei,
Mosolygásom az őszi verőfénynek.
Sok sötét titkom rábízom a szélre,
Semmit se várva és semmit se kérve.
Kik üldöztek át tüskén, vad bozóton:
Kétségeim az örvényekbe szórom.
A holtom után ne keressetek,
Leszek sehol – és mindenütt leszek.”⁸⁹*

Fülöp Valter 2013. december 30-án így üzent barátainak a Facebook portálon:

„Megint elrohant egy esztendő. Szélesebb volt, mint mindig, de életemben először kegyetlen is egyben. Eddig bármikor vontam mérleget év végén, mindig találtam kapaszkodókat, ami miatt

⁸⁸ Forrás: <http://www.8800.hu/aktualis/dr-fulop-valter-1972-2014/> és <http://www.police.hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/szervezeti-hirek/tobb-mint-ket-evtizet-a-haza-szolgالاتaban>

⁸⁹ Reményik Sándor: Végrendelet (<http://mek.niif.hu/01000/01052/html/vers0102.htm> – Magyar Elektronikus Könyvtár).

Az én városomban
új világ küszöbén
mobil szaküzlet nyílt
a könyvesbolt helyén.
Vigasztalnám magam,
vajon mi lett a sorsa?
Miért van az, hogy a folyó
ami jó is el-elhordja?

Az én városomban
új dal szól a téren,
zászlók is lengenek
erős ellenszélben.
Felkent próféták
veszélyről papolnak,
mégis azt remélem
sebb lesz majd a holnap.

megköszönhettem az élet apró ajándékait. Most viszont félig-meddig becsapva érzem magam.

Tettem a dolgomat 2013-ban, mint ahogy korábban, aztán kaptam egy hatalmas pofont. Majd röviddel utána még egyet. Kétszer is rám számolt a bíró, de mindkétszer felálltam, mivel mindig a példamutatás vezérelt, s idejekorán megtanultam keményen küzdeni. Azért mindez elgondolkoztatott. Mit csinálhatok rosszul? Min kellene változtatnom? A pénzhajhászás soha nem volt jellemző rám, már-már abnormális, mennyire nem érdekel a pénz. Most megérintett annak a szele, mi van, ha harmadszor is eltalál egy ütés, nekem felkészülten kell várnom, nem akarok végleg a padlóra kerülni. Tele vagyok tervekkel. Óvatosan lépkedek tehát tovább. Tudom már, hogy nem vagyok sérthetetlen. Megtanultam sok mindent. Többek között azt is, hogy olyannak fogadjam el magam, amilyennek nagyon nehéz, amilyen jelenleg vagyok. Átmenetinek. Szerettem szeretetéből fonok magam köré hálót, hogy megvédjen. Tehet annál többet az ember, mint, hogy hisz, remél és szeret?"⁹⁰

⁹⁰ Fülöp Valter Facebook oldala.

